

Yeni Kamu İşletmeciliği Paradigmasının Politika Belgelerine Yansıması: 7552 Sayılı İklim Kanunu Üzerine Bir Analiz

*Reflections of the New Public Management Paradigm in Policy Documents:
An Analysis of the Climate Law No. 7552*

Fatih TOLGA*

Özet

Antropojenik iklim değişikliği konusunda oluşan uluslararası bilimsel ve kurumsal konsensüs artık iklim değişikliği olgusunun varlığını sorgulamak yerine; hükümetlerin iklim değişikliğinden kaynaklı çok boyutlu krizlerin etkilerine yönelik stratejik kamu politikası araçlarını devreye sokmaya ve idari mekanizmaları yapılandırmaya itmiştir. Bu kapsamda 7552 sayılı İklim Kanunu, Türkiye'nin iklim değişikliği politikalarının piyasa temelli yönetilmesini, planlanmasını, denetlenmesini genel hatlarıyla belirleyerek; kurumsal mimarinin şekillenmesini ve piyasa aktörlerinin iklim değişikliği konusunda devlete olan sorumluluk ve yükümlülüklerini düzenleyen temel kanun olarak yürürlüğe girmiştir. Kanun, iklim politikaları açısından bir reform belgesi olarak değerlendirildiğinde devlet-piyasa ilişkisini odağına alan ve devletin düzenleyicilik işlevinin kapsamını ve yönünü belirleyen bir reform programının parçası olarak görülebilir. Reform programlarının ise yönetim stratejileri belirlenirken çağın egemen yönetim paradigmalarından etkilenmemesi neredeyse olanaksızdır. Yeni Kamu İşletmeciliği yaklaşımı ise son on yıllarda kamu yönetimi reformlarının yönünü teorik ve pratik düzlemde belirleyici bir rol oynamıştır.

Bu çalışma, 7552 sayılı İklim Kanunu'nun Yeni Kamu İşletmeciliği yaklaşımının ilke ve değerleriyle ilişkisini incelemektedir. Çalışmada metin analizi yöntemi kullanılarak iklim yönetimi için tasarlanan kurumsal yapının ve süreçlerin ne dereceye kadar Yeni Kamu İşletmeciliği yaklaşımının ilke ve değerleriyle yakınsama gösterdiği sorusuna cevap aranmıştır. Çalışmanın analitik çerçevesi, Christopher Hood'un "The Middle Aging of New Public Management: Into the Age of Paradox?" adlı çalışmasında ele aldığı doktrinler referans alınarak oluşturulmuştur. Kanun'un

* Fatih Tolga, Dr. Öğr. Gör., Hitit Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-3107-8607

Geliş/Submitted: 11.04.2026 | **Kabul/Accepted:** 16.06.2026

Atıf/Cite: Tolga, F. (2026). Yeni Kamu İşletmeciliği Paradigmasının Politika Belgelerine Yansıması: 7552 Sayılı İklim Kanunu Üzerine Bir Analiz. *Publicus*, (5), 161-207.

doktrinlerle olan uyum ilişkisi çok düşük-düşük-orta-yüksek-çok yüksek düzey şeklinde sınıflandırılarak analiz edilmiştir. Kanunun piyasacılık, sözleşmecilik gibi araçlara çok sık vurgu yapması nedeniyle Yeni Kamu İşletmeciliği yaklaşımıyla uyumlu gibi görünse de elde edilen bulgular neticesinde sadece iki doktrinle yüksek uyumluluk bulunduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak kanunun açık performans standartları ve ölçütleri, çıktıların kontrol edilmesine odaklanma doktrinleriyle yüksek düzeyde; profesyonel yönetim, özel sektör yönetim usullerinin uygulanması doktrinleriyle ortay düzeyde; kamu sektöründeki birimlerin ayrışması, kaynak kullanımında disiplin ve tasarruf ve rekabete geçiş doktrinleriyle düşük düzeyde uyumluluk gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yeni Kamu İşletmeciliği, İklim Kanunu, İklim Değişikliği, İklim Politikası, Christopher Hood

Abstract

The international scientific and institutional consensus on anthropogenic climate change has now firmly established the reality of climate change. This situation has encouraged the governments to develop action plans for climate policies. The Climate Change Law (No. 7552) has entered into force as the fundamental legislation, governing the market-oriented implementation of Turkey's climate change policies. The law also serves as a reform document. In this sense, it can be viewed as part of a reform program that focuses on the state-market relationship and defines the scope and direction of the state's regulatory function. When determining the management strategies for reform programs, it is virtually impossible not to be influenced by the dominant management paradigms of the era. The New Public Management, meanwhile, has played a decisive role in both theoretical and practical terms as the defining approach to public administration reforms over the past decade.

This study examines the relationship between the Law and the principles and values of the NPM. The analytical framework of this study was developed with reference to the doctrines discussed by Christopher Hood in his work, titled *"The Middle Aging of New Public Management: Into the Age of Paradox?"*. The relationship between the law and legal doctrines was analyzed by classifying it into the following levels: very low, low, medium, high, and very high. Although the law appears to be consistent with the New Public Management approach due to its frequent emphasis on tools such as market-based and contractual approaches, the findings reveal that it is highly consistent with only two of these doctrines. Consequently, it was concluded that the law demonstrates a high level of alignment with doctrines focused on clear performance standard criteria and the control of outputs; a moderate level of alignment with doctrines regarding professional management and the application of private-sector management practices; and a low level of alignment with doctrines concerning the separation of public sector units, discipline and economy in resource use, and the transition to competition.

Keywords: New Public Management, Climate Law, Climate Change, Climate Policy, Christopher Hood

Giriş

İklim değişikliği kavramı, çağdaş kamu yönetimleri karşısında karmaşık ve çok boyutlu sorun alanları yaratan bir olgu olarak, günümüzde küresel ölçekte oldukça geniş çerçevede tartışılmaktadır. Türkiye, dünya coğrafyasındaki konumlanışı itibarıyla iklim değişikliğinin olumsuzluklarından geniş çapta etkilenmekte; bu etkiler karşısında gerek ulusal gerekse uluslararası gelişmelere dayanan mücadele ve uyum süreçleri geliştirmekte ve geliştirmeye devam etmektedir. Bu süreç genel hatlarıyla küresel platformda 1992 Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesiyle (BMİDÇS) başlamış* Türkiye ise sözleşmeyi 2003 yılında onaylayarak (RG: 21.10.2003/25266) taraf ülke kapsamında sürece dahil olmuştur. 2009 yılında ise Kyoto Protokolü'ne katılarak (RG: 17.02.2009/27144) uluslararası iklim rejimine eklenilen Türkiye; 2021 yılında Paris İklim Anlaşması'na resmen taraf olarak (RG: 07.10.2021/31621) iklim politikalarında köklü yapısal değişimlere kapı aralamış ve yeni yükümlülükler altına girmekle beraber çeşitli fırsat alanları elde etmiştir. 2025 yılında yürürlüğe giren 7552 sayılı İklim Kanunu (RG: 09.07.2025/32951) otuz yılı aşan bu uluslararası kurumsal birikimin, ulusal düzeyde kurumsallaşmasının ve hükümet düzeyinde sorumluluğun üstlenildiğinin somut çıktısı olarak mevzuat külliyyatında yerini almıştır. Aslında İklim Kanunu (bundan sonra kanun olarak ifade

* 1992 yılından sonra sözleşmenin yürürlüğe girmesiyle "COP" (Conferences of the Parties) adıyla 1995'ten bu yana taraflar konferansı düzenlenerek hükümetler arası işbirliği ağlarını güçlendirecek mekanizma uygulamaya konulmuştur. 2000'li yıllarda ise iklim değişikliğine yönelik küresel işbirliği ağlarını oluşturmaya yönelik çabalar çeşitlenerek devam etmiştir. 2005 yılında Nairobi Çalışma Grubu; 2010 yılında Cancun Uyum Çerçevesi ve Uyum Komitesi bu çabalardan bazılarıdır.

edilecek) iklim politikalarında kamu yönetiminin rol ve işlevini belirleyen bir reform belgesi olarak değerlendirilebilir.

Reform programlarının, yönetim stratejilerini belirlerken çağın egemen yönetim paradigmalarından etkilenmemesi neredeyse olanaksızdır. Yeni Kamu İşletmeciliği (YKİ) yaklaşımı, günümüzde etkisi azalmış da olsa kamu yönetimi pratiği ve teorisini belirleyen paradigma olarak öne çıkmıştır (Peters, 2015, s. 222). Dolayısıyla başta Anglosakson ülkeler olmak üzere birçok ülke yönetimleri, YKİ paradigmasından çeşitli açılardan etkilenerek ama başarılı ama başarısız ya reform programlarında köklü değişikliklere gitmişlerdir ya da mevcut reform programlarının uygulanmasına son vermişlerdir (Dan vd., 2024, s. 2532; Jurkonis vd., 2023). Programın içeriği, YKİ çatı kavramı altında biçimlenirken esnek yönetimi öncelikleyen, adem-i merkezîyetçiliği yaygınlaştıran, odağını elde edilen sonuçlara endekslemiş, piyasa kurallarını içselleştiren “yeni” sıfatına sahip yönetim tasarımı amaçlamıştır (Sobacı, 2014, s. 235). Türkiye özelinde 2000’li yılların başlarında YKİ paradigmasıyla paralel olacak şekilde yoğunluk kazanan düzenlemeler[†] hukuki meşruluk kaynağı olarak YKİ uygulamalarını kamu örgütlenmesi işleyişinde ve devlet-piyasa ilişkileri bağlamında işlerlik kazandırmıştır. Dolayısıyla birçok politika alanını, tasarımı, süreçlerini etkileyen paradigmanın etkisinin kanun kapsamında da görülebileceğini varsaymak gerekmektedir.

Gerek devletin doğa üzerindeki kontrol otoritesinin metne dökülmüş haliyle, gerekse uluslararası iklim politikalarının ulusal düzeyde

[†] Özellikle 2003 yılında Kamu Yönetimi Temel Kanun Tasarısıyla genel mimarisi çizilmeye çalışılan yönetim yapısının sonraki süreçlerde 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanunu gibi düzenlemelerle YKİ anlayışına uyumlu bir kamu yönetimi sisteminin oluşturulmaya çalışıldığı söylenebilir.

uygulanmasının bir dayanağının yansımasıyla kanununun içeriğine baktığımızda YKİ anlayışının yönetsel izlerini görmemiz mümkündür. “Emisyon ticaret sistemi” (ETS), “tahsisat”, “karbon fiyatlandırma”, “birincil/ikincil piyasalar” gibi ifadelerin varlığı kanunun piyasa temelli regülasyon modelini benimsediğini gösterir.

Bu ve benzeri göstergelerin varlığı kanunu YKİ anlayışı bağlamında araştırılmasını teşvik etmiştir. Bir diğer teşvik unsuru ise daha önce kamu yönetimi literatüründe politika belgelerinin, kanun metnlerinin, reform programlarının Hood’un doktrinlerinden yola çıkılarak incelendiği çalışmalara rastlanmasıdır (Haque, 2007; Sakdiyakorn ve Voravivatana, 2015; Dan vd., 2024).

Bu açıklamalar doğrultusunda, bu çalışma, YKİ paradigmasının ilke ve değerlerinin izini kanun özelinde incelemeyi ve söz konusu paradigmanın temel fikirlerine ne derece yakınsama gösterdiğini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bu sayede kanunun özünde barındırdığı anlamların “hangi” hususlarda YKİ paradigmasından etkilendiği ortaya koyulmaya çalışılacaktır. Bu yapılırken YKİ’nin ilke ve değerleri, Hood’un (1991) *“The Middle Aging of New Public Management: Into the Age of Paradox?”* adlı makalesinde değindiği yedi doktrine dayanarak belirlenmiş ve kanun maddeleri üzerinden yapılan detaylı okumalarla elde edilen anlamlar ilişkilendirilmiştir.

İklim Kanunu Üzerine Literatürün İncelenmesi

İklim değişikliğinin yarattığı krizler bir yandan hükümetlerin kriz yönetimine ilişkin reformlarına meşruluk kazandırırken (Chereni vd., 2020) diğer yandan iyi yönetim olanaklarını güçlendirerek kamu yararını destekleyici değer odaklı yaklaşımların gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Bununla birlikte iklim politikalarında hükümetlerin liderlik rolü üstlenerek, etkili bir uyuma dönük uygun yönetim biçimlerine kurumsal düzenlemelerde yer vermesi beklenir. Nitekim Kaur vd. (2023) tarafından yapılan çalışma, iklim değişikliği

politikalarına yönelik uygulamalarda kanıta dayalı politika geliştirme, stratejik planlama, koordinasyon süreçlerinde merkezi yönetimlerin rolünü ön plana çıkarmaktadır. Ancak burada önemli olan nokta ani gelişen ve karmaşık nitelikte iklim krizleri karşısında bu kurumsal tasarımın ne derece etkili olacağının sürekli uygulamalarla test edilmesi gerekliliğidir. Bu gerekliliklere paralel olarak yürürlüğe giren kanun, ulusal düzeyde iklim yönetimine ilişkin politika araçlarını, uygulama stratejilerini, düzenleyici ve denetleyici mekanizmaları kapsayıcı özelliktedir. Kanunun gündeme gelmesiyle birlikte hukuk ve kamu yönetimi alanlarında, söz konusu düzenlemelerin olası etkilerini inceleyen akademik çalışmalarda ortaya çıkmaya başlamıştır.

Kanunu yalnızca çevre hukuku, iklim politikası veya yönetim sorunu olarak ele almanın yanında bu temel tartışmaların altında yatan ve temel nedeni olarak görülebilecek egemen yönetim paradigmasıyla ilişkisi de incelenmelidir. Bu bağlamda kanunu klasik anlamda bir düzenleyici metin olmaktan çok YKİ yaklaşımının izlerini taşıyan bir politika belgesi olarak değerlendirmek gerekir. Bir diğer ifadeyle devletin iklim değişikliği karşısındaki yönetsel yeniden yapılanmasını gösteren bir reform belgesidir. Bu anlamda reform belgelerinin YKİ paradigmasının ilke, değer ve felsefinden etkilendiğini varsayarsak; kanuna yönelik katılım, şeffaflık, yerel kapasite, mali kaynak, piyasa mekanizmaları gibi noktalarda yapılan eleştiriler de YKİ'den bağımsız düşünülemez.

Kanunu konu alan akademik çalışmalar gerek kanunun teklif aşamasında gerekse kanunlaştıktan sonra ve özellikle yakın tarihlerde yoğunluk kazanmıştır. İlerleyen dönemlerde de farklı disiplinlerde ve çeşitli metotlarla araştırmaların yapılacağını söylemek mümkün. Hali hazırda veri tabanları üzerinden yapılan taramalarda kanunu konu alan on dört bildiri ve on bir makale bulunmaktadır. Bildirilerin hukuk, tarım, gazetecilik, mühendislik, ormancılık, kamu yönetimi, psikoloji, iktisat gibi geniş bir disipliner çeşitlilik gösterdiği; buna karşılık

makalelerin ağırlıklı olarak kamu yönetimi, siyaset bilimi ve iktisat alanlarında yoğunlaştığı anlaşılmaktadır.

Tablo 1. İklim Kanununun Analiz Edildiği Bildiriler

Kaynak: Tablo Yazar Tarafından Oluşturulmuştur

YAZAR	DİSİPLİN	YIL	BAŞLIK	BİLDİRİ TÜRÜ
Baykal Fide, E.	Gazetecilik	2025	İklim Değişikliği İnkarcılığı: Türkiye’de İklim Kanunu Karşıtı Kampanya Ve Protestolar	Özet Bildiri
Apaydın, A.	İnşaat	2025	İklim, iklim değişimi ve 7552 sayılı İklim Kanunu’nun düşündürdükleri	Tam Metin Bildiri
Demirci, U.	Ormancılık	2025	İklim Kanunu Ormancılık Sektörü İçin Neler Getiriyor?	Tam Metin Bildiri
Özen, E.	Hukuk	2025	İklim Kanunu ve Whistleblowing (Sivil Elçilik)	Özet Bildiri
Yaman, K.	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	2025	İklim Kanunu: Hayal Mi? Hedef Mi?	Özet Bildiri
Karasu, M.	Psikoloji	2025	The Social Psychology of Climate Policy: A Thematic Analysis of Online Reactions to Türkiye’s First Climate Law	Özet Bildiri
Bulut, S. ve Korkmaz, S.	Ziraat	2025	Türkiye’de 2025 Yılında Yürürlüğe Giren İklim Kanununun Tarımsal Üretim Açısından Değerlendirilmesi	Tam Metin
Tokcan Ercan, F. P.	Hukuk	2025	Sürdürülebilirlik Raporlamalarının İklim Kanunu ile İlişkisi	Tam Metin
Bölükbaşı, M. ve Yavuzaslan, K.	İktisat	2025	İklim Kanunu Üzerinden Türkiye’de Ekonomik Dönüşümün Olası Yönelimleri: Avrupa Deneyimleriyle Kavramsal Bir Yaklaşım	Tam Metin

YAZAR	DİSİPLİN	YIL	BAŞLIK	BİLDİRİ TÜRÜ
Yazıcı, R.	İktisat	2025	Türkiye'nin İlk İklim Kanunu'nun Tarım Sektörüne Potansiyel Etkileri	Tam Metin
Çeçen, H.	Hukuk	2025	Türk İklim Kanunu'nun Kabulüne Giden Süreçte Türkiye'nin AB Müktesebatına Uyum Sürecinin Etkileri	Tam Metin
Çeçen, H.	Hukuk	2025	"7552 Sayılı İklim Kanunu'nun Genel Çerçevesi ve Ülkemize Katkıları"	Özet Bildiri

Bildirilerin bu kadar farklı disiplin açısından incelenmesi aslında kanunun ne kadar geniş bir etki yelpazesine sahip olduğunu gösterir. Elbette bu zenginliğin kamu yönetimi disiplini açısından planlama, örgütleme, koordinasyon, yönetim gibi alt konularla tartışılması da mümkündür. Ayrıca siyaset bilimi açısından da demokrasi, dağıtımsal siyaset, siyasal söylem, temsil bağlamlarından incelenme olanağı vardır.

169

Bildirilerin buluştukları ortak noktalardan birisi, kanunun Türkiye’de iklim değişikliğiyle mücadelede yasal ve kurumsal bir eşik oluşturduğudur. Yaman (2025), kanunu, Türkiye’nin Paris Anlaşması sonrasında iklim değişikliğiyle mücadeleyi yasal zemine taşıyan önemli bir düzenleme olarak değerlendirmekte; 2053 net sıfır emisyon hedefi, İklim Değişikliği Başkanlığı’nın koordinasyon rolü ve Emisyon Ticaret Sistemi’nin kurulmasını kanunun başlıca yenilikleri arasında göstermektedir. Bu çerçevede kanun, yalnızca çevresel hedefler belirleyen bir metin olmaktan çok, iklim yönetimini merkezi koordinasyon, piyasa araçları ve hedef odaklı yönetim anlayışı etrafında yeniden düzenleyen bir belge görünümü kazanmaktadır. Ancak aynı çalışmada, sıfır emisyon hedefine ilişkin ara hedeflerin tanımlanmamış olması önemli bir eksiklik olarak belirtilmektedir. Bu tespit, kanunun YKİ’nin hedefleri yalnızca genel bir vizyon düzeyinde ifade etmekle sınırlı kalmayıp, bunların izlenebilir, ölçülebilir ve hesap

verebilir performans göstergelerine dönüştürülmesi açısından incelenmesine olanak sağlamaktadır.

Kanuna ilişkin bildirilerdeki bir diğer ortak eğilim, kanunun piyasa temelli politika araçları üzerinden okunmasıdır. Bölükbaşı ve Yavuzaslan (2025) kanunu Türkiye'nin ekonomik dönüşümünün olası yönelimleri bağlamında incelemekte ve emisyon ticaret sistemi, karbon fiyatlandırması, yeşil maliye, karbon vergisi, yeşil yatırım teşvikleri, enerji verimliliği ve sınırda karbon düzenleme mekanizmasına uyum gibi unsurların ekonomik yapıya dönüştürme potansiyeline dikkat çekmektedir. Bu değerlendirme, kanunun iklim değişikliği ile mücadelede devleti doğrudan üretici ya da hizmet sunucu bir aktör olarak değil; düzenleyici, yönlendirici ve piyasa kurucu bir aktör olarak konumlandığını göstermektedir. Bu yönüyle kanundaki piyasa araçları, YKİ'nin özel sektör yönetim tekniklerinin kamu yönetimine aktarılması ve rekabetçi mekanizmaların geliştirilmesi ve kaynak tahsisinin performans temelli araçlara bağlanması doktrinleriyle ilişkilendirilebilir. Bununla birlikte mevcut literatür, ekonomik dönüşüm potansiyelini güçlü biçimde ortaya koysa da bu dönüşümü YKİ doktrinleriyle hangi düzeyde örtüştüğünü sistematik olarak tartışmamaktadır.

İlgili bildirilerde, kanunu sektörel uygulama kapasitesiyle ilişkilendiren çalışmalara rastlanmaktadır. Ormancılık, tarım gibi sektörler üzerinden yapılan tartışmalar, kanunun farklı politika alanlarında nasıl somutlaşabileceğini göstermeleri bakımından değerlidir (Bulut ve Korkmaz, 2025; Demirci, 2025; Yazıcı, 2025). Ancak bu çalışmalar kanunun arkasındaki yönetsel mantık ile YKİ arasındaki ilişkiyi açık biçimde tartışmamaktadır. Oysa sektörel uygulama kapasitesi, YKİ açısından kaynakların etkin kullanımı, çıktıların kontrolü, performans ölçülmesi, proje temelli finansman ve piyasa aktörlerinin yönetsel süreçlere dahil edilmesi gibi temel doktrinlerle doğrudan bağlantılıdır. Bu nedenle kanunun sektörlerde yarattığı yeni

olanaklar, yalnızca sektörel etki olarak değil, kamu yönetiminde piyasa temelli proje odaklı ve performans merkezli bir yönetim anlayışının göstergesi olarak okunmalıdır.

Apaydın (2025), kanunun içerik bakımından iklim değişikliğinin çok boyutlu sonuçlarından ziyade karbon emisyonuna odaklanan bir düzenleme niteliği taşıdığını; birçok hükmün genel ilke, temenni veya kurumların mevcut görevlerinin tekrarından ibaret kaldığını ileri sürmektedir. Çalışmada özellikle suyun verimli kullanımı, kuraklıkla mücadele, sel, taşkın, kentleşme, nüfus hareketleri ve su kaynaklarının alansal dağılımına göre strateji geliştirme gibi alanlarda kanunun yeterli somutluk taşımadığı belirtilmektedir. Bu eleştiriler, kanunun YKİ ile ilişkisini değerlendirirken yalnızca piyasa araçlarının varlığına odaklanmanın yeterli olmadığını göstermektedir. Zira YKİ'nin açık performans standartları, çıktı kontrolü ve sonuç odaklı yönetim doktrinleri bakımından bir düzenlemenin anlamlı sonuç üretebilmesi için hedeflerin, araçların, sorumlulukların ve izleme mekanizmalarının açık biçimde tanımlanması gerekir. Bu nedenle kanundaki genel ve çerçeve nitelikteki ifadeler, YKİ uyumluluğunu sınırlandıran unsurlar olarak değerlendirilmelidir.

Kanunu denetim, yaptırım, şeffaflık ve uygulama güvenilirliği sorunları çerçevesinde ele alan bildiriler de mevcuttur. Özen (2025), kanunu, sivil elçilik mekanizması çerçevesinde tartışmakta; sivil elçilerin işletmelerin emisyon miktarları, acil durum planları, izleme sistemleri, sera gazı emisyon raporları ve ilgili belgeler konusunda gerçeğe aykırı beyanda bulunabileceklerini veya yeşil aklama niteliğinde eylemler sergileyebileceklerini belirtmektedir. Bu yaklaşım, kanunun uygulanmasında yalnızca resmi denetim mekanizmalarının değil, kurumsal şeffaflığı ve hesap verebilirliği güçlendirecek tamamlayıcı mekanizmaların da önem taşıdığını göstermektedir. YKİ açısından bu tartışma çıktıların kontrolü, performans denetimi, hesap verebilirlik ilkeleri ile yakından ilişkilidir. Kanunun piyasa temelli

araçlara yaslanması, aynı zamanda bu piyasaların güvenilir veri, düzenli raporlama ve denetlenebilir işlem süreçleri üzerine kurulmasını zorunlu kılmaktadır.

Tablo 2. İklim Kanununun Analiz Edildiği Makalelere İlişkin Bilgiler

Kaynak: Tablo Yazar Tarafından Oluşturulmuştur

YAZAR	DİSİPLİN	YIL	İLİŞKİLENDİRİLEN KONU
Alaca, İ.	Kamu Yönetimi	2025	Demokratik katılım; yönetim
Köse, M.	Kamu Yönetimi	2025	Ekonomi-politik; Neoliberalizm eleştirileri
Gürçam, S.	Siyaset Bilimi	2025	Ekonomi-politik; Neoliberalizm eleştirileri
Sevinçli, B. G.	Kamu Yönetimi	2025	Yerel yönetimlerin yetki ve sorumlulukları
Yazıcı, R.	İktisat	2025	Tarım sektöründe iklim direnci
Kocaman, E.	Halk Sağlığı	2026	Gıda güvenliği; sosyal etki analizi; halk sağlığı
Karasu, M.	Sosyal Psikoloji	2026	Politik güvensizlik; adaletsizlik algısı; komplo anlatıları
Kavraz, M.	Hukuk	2026	İklim hukuku; uluslararası iklim rejimi
Güler, E.	Kamu yönetimi	2026	Yerel yönetimlerin yetki ve sorumlulukları
Olgun, H.	Kamu Yönetimi	2026	Kanunun yasalaşma sürecinin raporlar üzerinden incelenmesi
Kılınç, M.	Siyaset Bilimi	2026	Sivil toplum kuruluşlarının kanuna ilişkin görüşleri

Kanuna yönelik akademik makaleler incelendiğinde Selçuk Gürçam (2025) tarafından kaleme alınan makale teorik bağlamda konumuz açısından yakınlık gösterdiği için dikkati çekmektedir. Makale, kanunu neoliberal ideoloji bağlamında çevre yönetimi ve iklim adaleti kavramları üzerinden eleştirel yaklaşımla ele almıştır. Çalışmada kanunun, demokratik katılım mekanizmalarına, hesap verebilirlik, şeffaflık, sosyal adalet ilkelerine, piyasayı odak alan karbon yönetimi ve emisyon denkleştirme mekanizmalarından daha az öncelik verdiği belirtilmektedir.

Kanunu iklim krizinin yönetimi perspektifinden değerlendiren bir diğer çalışmada ise karbon fiyatlama mekanizmalarının detaylı açıklanmadığı, adil geçiş ilkesi konusunun yeterince somutlaştırılmadığı yönünde eleştirilerde bulunulmuş; kanunun ekolojik krizlerin nedenini dar kapsamda değerlendirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Sorunun çözümü için sorunu bütüncül olarak ele alan yeni bir kanunun çıkartılması ve politika yapım sürecinin katılımcı mekanizmalarla güçlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir (Köse, 2025) .

Alaca (2025) ise yapmış olduğu çalışmada kanuna yönelik oluşan kamuoyu tartışmalarının hukuki ve teknik zeminden kayarak siyasi kutuplaşma ve toplumsal güvensizlik yarattığı sonucuna ulaşmıştır. Siyasi alandaki söylemlerin ise sert nitelikte olduğunu; halk nazarında kanuna yönelik kafa karışıklığı yarattığını ve bu durumun Mouffe'un agonistik demokrasi kuramıyla bağdaşmadığını; dolayısıyla sürecin siyasal çatışmayı düşmanlaştırıcı özellik gösterdiğini ifade etmiştir.

173

Kanunu, uluslararası iklim hukuku bağlamında inceleyen çalışmada iklim krizinin devletler açısından güçlü bir hukuki müdahale alanı yarattığı ve iklim davalarından kaynaklı bir hukuk dalının ortaya çıktığı tespitinde bulunulmuştur (Kavraz ve Candan, 2026). Gerçekten de iklim krizi ve onun sonuçlarının devletin rol ve işlevlerinde yarattığı değişimin mevcut kamu yönetimi sistemini bütüncül olarak değişim eksenine yönlendirdiği söylenebilir. Kanun, bu açıdan temel bir reform belgesi olarak değerlendirirsek çok düzeyli teknik konuları ele almadığı, kanun maddelerinin net olmadığı, ara emisyonu yönelik stratejileri içermediği, emisyon azaltımına yönelik önleyici mekanizmaların normatif çerçevede bağlayıcılığının olmadığı yönünde eleştirilmektedir (Kavraz ve Candan, 2026, s. 28).

Sevinçli (2025) iklim kanununu yerel yönetimlerin görev ve sorumlulukları açısından incelemiştir. Yapmış olduğu çalışmada kanunda her ne kadar iklim değişikliği desteği ve yeşil dönüşüm için

bütçe aktarım mekanizmalarının işlerliği belirtilmiş olsa da yerel yönetimlere kaynak transferinin sonraki düzenlemelerle belirtilmesi gerektiğine vurgu yapmıştır. Ayrıca iklim adaleti açısından yerel yönetimlerin kapasitelerinin geliştirilmesi gerektiği; uluslararası işbirliğinin küresel iklim yönetişimi açısından önemli olduğu ve kanunun yerel düzeyde katılımcı, kapsayıcı ve hak temelli bir anlayışla uygulanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Güler (2026), kanunun yerel yönetimlere yüklediği yetki ve sorumlulukları eylem planları üzerinden değerlendirmiş, yerel yönetimler mevzuatının eylem planlarının hazırlanış sürecinde nasıl somutlaşacağını incelemiştir. Çalışmada yerel yönetimlere önemli görevler verilmesine rağmen, bu sorumluluklarla dengeli mali kaynağın ve teknik desteğin sağlanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Olgun (2026) ise, Meclis Tutanakları üzerinden kanunun yasalaşma sürecini analiz etmiş ve siyaset alanında yeni kutuplaşma alanları yarattığı sonucuna ulaşmıştır. Bunun yanında çalışmada kanunun yaratmış olduğu yeni sistemin sanayi üzerindeki etkileri ve Türkiye'nin küresel karbon piyasasına eklemlenme çabası içinde olduğu belirtilerek; kanunu uluslararası ticaret kurallarına uyum sağlamayı hedefleyen *“stratejik bir hamle”* olarak değerlendirmiştir.

Son olarak Kılınç (2026) ise, sivil toplum kuruluşlarının kanuna bakış açılarını incelediği çalışmada, kanunun yönetim süreçleri ve uygulama kapasiteleri açısından ciddi eksiklikleri içinde barındırdığı tespitinde bulunmuştur. Özellikle kanunun şeffaflık ve katılımcılık eksikliğinin toplumsal meşruiyetini zayıflattığı sonucuna varmıştır.

Yukarıda açıkladığımız çalışmaların önemli bir kısmı kanunun kurumsal ve yönetsel sonuçlarına değinmiş ancak YKİ anlayışının doktrinleri çerçevesinde sistematik bir konumlandırma yapmamışlardır. Gürçam'ın (2025) çalışması kanunu piyasa temelli iklim yönetimi araçları ve neoliberal yönelimleri bağlamında

incelerken YKİ'ye yakınlaşan analizlerde bulunsa da doğrudan YKİ perspektifinden Hood'un doktrinleri açısından bir değerlendirme yapılmamıştır. Köse'de (2025) benzer şekilde çalışmasında kanunun piyasa temelli politika araçlarına yaslandığını eleştirel şekilde incelemiş ancak YKİ'nin performans, piyasa, ölçülebilirlik, çıktı kontrolü, hesap verebilirlik doktrinleriyle ilişki kurmamıştır. Kılınç (2026) ise kanunun yönetim süreçlerindeki eksikliklerini ortaya koymuş, meşruiyet ve katılım boyutlarına vurgu yapmıştır. Fakat çalışmada YKİ anlayışına dayalı bütüncül bir analiz çabasına girilmemiştir. Son olarak Güler (2026) çalışmasında kanunun yerel düzeyde uygulanabilirliğine değinmiştir. Bu çalışma, YKİ bağlamında kanunun yönetsel tasarımındaki yapısal gerilimleri göstermesi açısından önemlidir. Ancak YKİ çerçevesinde ortaya koyduğu eksikliklerin neden ortaya çıktığı noktasında açıklamaları eksiktir.

Genel bir değerlendirme yapıldığında, kanunun farklı disiplinler açısından araştırılması göz önünde bulundurulursa, etki alanının çok geniş olduğu görülmektedir. Ağırlıklı olarak kamu yönetimi disiplini altında incelenmesi ise bu etkinin merkez-yerel ilişkileri, etkin yönetim kapasitesi, kurumsal modelin inşası, devletin düzenleyicilik rolü gibi birçok açıdan ele alınmasını mümkün kılmaktadır. Diğer yandan etkinin sosyal ve ekonomik alanla sınırlı kalmayacağı kimya, biyoloji, çevre mühendisliği, finans, ticaret gibi pek çok alanda hissedileceğini söylemek mümkün. Bunlardan ayrı olarak kanunun kamu yönetimi paradigması açısından hangi yönetsel rasyonalitenin ürünü olduğunun sistematik biçimde açıklanmaması özellikle yapılan tartışmaları normatif, hukuki ve yönetsimsel eleştiriler düzeyinde bırakmakta; kanunun piyasa, performans, çıktı kontrolü, mali disiplin ve yönetsel hesap verebilirlik eksenli yapısının bütüncül biçimde çözümlenmesini eksik bırakmaktadır. Ayrıca kanunun içeriğinde yetmiş dokuz kez doğrudan “piyasa” sözcüğünün geçmesinin YKİ

açısından anlamsal bir tartışmanın yapılabilmesine olanak verdiği söylenebilir.

Yeni Kamu İşletmeciliği ve Hood'un Doktrini

Siyasi karakteristiği neoliberalizmle ilişkilendirilen ve pratik düzlemde reform dalgalarıyla gözlemlenebilen YKİ, farklı teorik kökenlere ve farklı alt modellere sahip olması nedeniyle çağın kamu yönetimi sistemini çok boyutlu ve karmaşık bir şekilde etkilemiştir. Söz konusu etkinin zaman zaman alternatif modellerin ortaya çıkmasıyla azalacağı yönünde görüşler olsa da günümüz politika belgelerinin tasavvur ettiği yöntemlere bakıldığında aslında tam tersi bir durumun varlığı söz konusudur (Hood, 1991; Hood ve Peters, 2004).

Alternatif modeller daha çok post-YKİ tartışmaları bağlamında ortaya çıkmış ve alternatiflerin bir arada ele alındığı reform stratejileri ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu tartışmaların temelinde YKİ'nin egemen bir paradigma olmadığı; YKİ'ye yönelik eleştirilerin modelin gelişimine katkıda bulunduğu ancak bu gelişimin düzensiz bir seyir izlediği argümanı yatmaktadır (Wiesel ve Modell, 2014). Hükümet reformları, Yeni Kamu Yönetişimi, Dijital Çağ Yönetişimi, Yeni Kamu Hizmeti, Yeni Kamu Değeri gibi çeşitli yönetim paradigmalarından etkilenerек tek tip olmaktan çıkmakta ve bu paradigmaların harmanlandığı, karmaşıklaşan, hibritleşen ve melez nitelik kazanan politikaların oluşmasına neden olmaktadır (Christensen ve Lægreid, 2011; Wiesel ve Modell, 2014). Dolayısıyla kamu yönetimi reformları saf bir YKİ çerçevesinde biçim kazanamamakta ve pratikte bu paradigmanın ilke ve değerlerinin harmanlandığı ve katmanlaştığı modellerle yeniden belirlenmektedir.

Teorik kökenleri ekonomik teori, kamu tercihi teorisi, işlem maliyet teorisi ve asil-vekil teorisine dayanan YKİ, 1970'lerden 1990'lara kadar Yeni Sağ ideolojiyle beslenen hükümet reformlarına adını vermiştir (Hughes, 2003, s. 10-13). Kavramın karakteristik özellikleri ise

piyasalaşma, özelleştirme, işletmecilik, performans ölçümü ve hesap verebilirlik şeklinde kategorize edilmiştir (Tolofari, 2005, s. 75). Bu değerler ve ilkeler ise hemen hemen bütün gelişmekte olan ülkelerin kamu yönetimi reformlarını merkeziyetçiliğin azaltılmasına yöneltmiştir. Bunun nedeni ise büyük yapıli merkeziyetçi bir örgütte reformları uygulamanın ve değışime yönelik çalışan motivasyonunu yükseltmenin küçük yapıli yerel düzeydeki örgütlerden daha zor olduğuna yönelik varsayımdır (Pollit, 2007). Türk kamu yönetimi sistemi YKİ'nin yarattığı bu reform dalgasından etkilenerek özellikle kamu sektöründe hedef, vizyon, strateji, eylem planı, performansa dayalı bütçeleme gibi pratik ve değerleri yönetsel işleyişe entegre etmiş; bununla ilgili yasal çerçeveleri oluşturarak meşruiyetini sağlamıştır.

YKİ anlayışının, Türkiye özelinde ulusal politika belgelerine sirayeti 2000'li yıllarda ve devamında net şekilde gözlemlenebilir olmuştur (Göçoğlu ve Gündüz, 2020, s. 9-13). Kamu yönetimini “etkililik”, “verimlilik”, “ekonomiklik”, “yönetimsel hesap verebilirlik”, “müşteri odaklılık”, “esneklik” ve “performansa dayalı kontrol” ilkeleriyle bütünleştiren paradigma (Hood, 1991; Ömürgönülşen, 1997, s. 546), OECD, IMF başta olmak üzere dışsal etkenlerle kalkınma planlarının yönünü, kamu yönetimi işleyişinin esnek ve hızlı olacak, mal ve hizmet sunumunda kaliteyi artıracak, insan kaynakları yönetimini kamu sektöründe yaygınlaştıracak şekilde belirlemiştir (Özer, 2005, s. 41-42). Temel amaç kamu sektörü reformlarını modern temeller üzerine oturtmak, ulusal kamu yönetimi sistemini dünyayla bütünleştirici bir nitelik kazandırmak ve kamu hizmetlerini piyasa şartlarına ve koşullarına yakınlaştırmaktır (Karcı, 2008). Söz konusu reform yansımalarının tartışıldığı oldukça zengin bir literatürün olduğunu söylemek mümkündür. Kavramın zengin tartışma konuları onu bir kamu politikası belgesi bağlamında net bir çerçevede değerlendirmemizi güçleştirmektedir. Bu zorluğu aşmak amacıyla

gerek yabancı ve gerekse yerli literatürde sıklıkla referans verilen Hood'un (1991) ünlü makalesindeki YKİ'ye yönelik doktrinlerinin referans alınması faydalı olacaktır.

Hood, YKİ konusuyla ilgili yapılan genel çalışmaların bir analizini yaparak yedi adet doktrin geliştirmiştir. Ona göre bu genel geçer ilkelerin tamamı bir arada ve eşit düzeylerde bulunmamakla birlikte kuramsal altyapılardaki heterojenlik nedeniyle bütünsel tutarlılıkları zayıf olabilmektedir. Bu yedi doktrin ve açıklamaları şu şekildedir (Hood, 1991, 4-5):

Tablo 3. Hood'un Yeni Kamu İşletmeciliği Doktrinleri

Kaynak: Hood, C. (1991).

DOKTRİN	ANLAM	TİPİK GEREKÇE
Kamu sektöründe pratik uygulamaya dayalı profesyonel yönetim	Üstte yönetim serbestisine sahip ünvanlı kişilerin organizasyonu aktif, görünür ve isteklerine bağlı kontrol etmesi	Hesap verebilirlik, güç paylaşımı yerine eylem sorumluluğu için açık görev tanımının yapılmasını gerektirir
Açık performans standartları ve ölçütleri	Tercihen sayısal terimlerde ifade edilen, özellikle profesyonel hizmetler için, amaçların ve hedeflerin tanımlanması, başarı göstergelerinin belirlenmesi	Hesap verebilirlik, amaçların açık şekilde tanımlanmasını gerektirir; verimlilik ise hedeflerin çok detaylı şekilde incelenmesini gerektirir
Çok daha fazla çıktıların kontrol edilmesine odaklanma	Kaynak dağıtımı ve ödüllendirmenin performans ölçümü ile ilişkilendirilmesi; bürokrasi genelinde merkezileşmiş personel yönetiminin, alt kademelere devredilmesi	Süreç yerine sonuçlara odaklanma gerekliliği

DOKTRİN	ANLAM	TİPİK GEREKÇE
Kamu sektöründe büyük oranda rekabete geçiş	Sürekli sözleşmeler ve kamu ihale prosedürlerine yönelme.	Düşük maliyetler ve daha iyi standartların anahtarı olarak mücadelenin öne çıkması
Özel sektör yönetim usullerinin uygulanmasına odaklanma	Askeri tarz “kamu hizmeti etiğinden” uzaklaşma, işten çıkarma ve ödüllendirmede yüksek serbestlik; halkla ilişkiler tekniklerinin çok fazla kullanılması	Kamu sektöründe “kanıtlanmış” özel sektör yönetim araçlarının kullanılmasının gerekliliği
Kaynak kullanımında sıkı disiplin ve tasarruf vurgulanması	Doğrudan maliyetleri azaltma, çalışanların disiplinini artırma, sendikaların taleplerine direnme, işe uyum maliyetlerini (bürokratik maliyetleri) sınırlandırma	Kamu sektörü kaynak taleplerini kontrol etme ve az kaynak ile çok iş yapma gerekliliği

Yukarıdaki sıralanan doktrinler YKİ’nin hedef, amaç ve eylem yönünden ana doktrinlerini oluşturmakta olup buna bağlı olarak kamu yönetimi pratiğini ve sistematığını yıllar içinde belirleyici rol oynamıştır. Bu belirlenim statik, durağan ve doğrusal bir şekilde gerçekleşmemiş; alternatif teorilerle ve eleştirel bakış açılarıyla farklı kapsamlarda, ülkelerin yönetim kültürlerine göre çeşitli varyantlarla sürmüştür (Hyndman ve Lapsley, 2016). Dolayısıyla ulusal reformların bu çeşitlilikten etkilendiğini kabul etmekle birlikte Hood’un doktrinlerini genel bir çatı olarak kabul edilmesi yerindedir. Çünkü geline nokta ulusal reformlar, YKİ sonrası ortaya çıkan farklı yönetim paradigmalarından ve hibrit modellerden etkilenmiş olmakla birlikte Hood’un doktrinleri söz konusu paradigmatic çeşitliliğin teorik alt yapısının şekillenmesinde katkı sağlayan bir niteliğe sahiptir. Dolayısıyla YKİ’ye özgü temel yönetsel eğilimleri görünür kılan analitik bir çerçeve sunduğu söylenebilir. Bu bağlamda amaç, Hood’un doktrinlerini referans alarak kanunun bütünüyle YKİ paradigmasıyla uyumluluğunu göstermekten ziyade kanun metinlerinin arkasında

saklı anlamları ortaya çıkararak YKİ'ye ait izlerin hangi alanlarda ve hangi düzeylerde görünür olduğunu ortaya koymaktır. Buradan hareketle araştırmamızın konusunu oluşturan kanunun YKİ açısından uyumluluğu analiz edilirken Hood'un yedi doktrini referans alınmış; 2000'li yıllardaki alternatif paradigmaların varsayımları göz ardı edilmiştir.

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada 7552 sayılı İklim Kanunu'nun YKİ yaklaşımıyla ilişkisini incelemek amacıyla kuram yönelimli nitel metin analizi yöntemi kullanılmıştır. Nitel içerik analizi geleneksel, yönlendirilmiş ve özetleyici olmak üzere üçe ayrılır (Hsieh ve Shanon, 2005). Bu çalışmada kuram yönelimli analiz yönteminin seçilmesinin nedeni kategorilerin kuramdan, mevcut literatürden veya araştırma sorusundan türetilmesidir (Kuckartz, 2019).

180

Bu doğrultuda Hood'un yedi doktrinine dayalı olarak kod kategorileri oluşturulmuş her bir kod kategorilerine ilişkin göstergeler belirlenmiştir. Kodlama süreci dört aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk olarak, Hood'un yedi doktrini ana kod kategorileri olarak belirlenmiş ve kuramsal çerçevenin kanun kapsamında analiz edilmesini sağlayacak analitik bir sınıflandırma oluşturulmuştur. İkinci aşamada her doktrin için göstergeler belirlenmiştir. Üçüncü aşamada kanun metinleri tekrarlı okuma yapılarak hangi maddelerin hangi doktrin/doktrinlerle ilişkili olduğu gösterge eşleşmeleri doğrultusunda belirlenmiştir. Son aşamada ise her bir doktrin bakımından kod yoğunluğu ve uyum düzeylerine ilişkin tespitlerde bulunulmuştur. Bu kapsamda aşağıdaki kodlama tablosu oluşturulmuştur.

Tablo 4. Kodlama Tablosu

HOOD DOKTRİNİ	KODLAMA GÖSTERGELERİ	KANUNDA ARANAN UNSURLAR
Profesyonel yönetim	Yetki devri, koordinasyon, yönetim sorumluluğu, uzmanlık, standart belirleme	Başkanlık, Bakanlık, Kurul, koordinasyon, izleme, düzenleme, yönetmelik
Açık performans standartları	Ölçülebilir hedef, raporlama, doğrulama, izleme, değerlendirme	Net sıfır emisyon, karbondioksit eşdeğeri, doğrulanmış emisyon raporu, tahsisat
Çıktı kontrolü	Sonuç odaklılık, yükümlülük, denetim, yaptırım	Emisyon azaltımı, teşvikler, tahsisat teslimi, idari para cezası, izin, faaliyet durdurma
Birimlerin ayrışması	Kurumsal görev dağılımı, uzmanlaşmış birimler, piyasa işletmecisi	Karbon Piyasası Kurulu, Danışma Kurulu, EPDK, EPIAŞ, Merkezi Uzlaştırma Kuruluşu
Rekabet	Piyasa, ihale, alım-satım, devredilebilir hak, teşvik	ETS, birincil piyasa, ikincil piyasa, karbon kredisi, tahsisat
Özel sektör yönetim usulleri	Stratejik planlama, risk analizi, benchmarking, finansal araçlar	Strateji, eylem planı, risk analizi, taksonomi, yeşil finansman
Kaynak disiplini ve tasarruf	Gelir tahsisi, özel ödenek, mali kontrol, kaynak verimliliği	Özel gelir, özel ödenek, destek mekanizması, finansman maliyeti, doğal kaynak yönetimi

Bu kodlama tablosuna göre her bir kanun maddesi, ilgili doktrin veya doktrinlerle ilişkilendirilmiştir. Ancak bir kod göstergesinin birden fazla maddede yer alması nedeniyle bu maddelerin yine birden fazla doktrinle ilişkilendirilmesi gerekmiştir. Örneğin ETS'ye ilişkin düzenlemeler hem performans standartları, hem çıktı kontrolü, hem rekabet, hem de özel sektör yönetim usulleriyle ilişkilendirilmiştir. Çünkü ETS, bir yandan emisyonu ölçülebilir hale getirmekte, diğer yandan ise tahsisat piyasası ve karbon fiyatlandırması yoluyla piyasa temelli bir yönetim aracı olarak görülebilmektedir.

Kod yoğunluğu, ilgili doktrinle ilişkilendirilen madde sayısının toplam analiz edilen madde sayısına oranlanmasıyla hesaplanmıştır. Toplam madde sayısı her ne kadar kanunda geçici maddeler dahil 22 maddeden oluşsa da 19. ve 20. maddeler kodlamaya dayalı anlamlı veriye ulaşılamayacağından dolayı çıkartılmış onun yerine geçici maddeler kodlamada dikkate alınmış ve toplam madde sayısı 19 olarak belirlenmiştir. Kodlama sürecine ilişkin sayısallaştırma yöntemi aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 5. Sayısallaştırma Yöntemi

GÖSTERGE	AÇIKLAMA
Kodlanan madde sayısı	İlgili doktrinle ilişkilendirilen kanun madde sayısı
Kod yoğunluğu	Kodlanan madde sayısının toplam analiz edilen madde sayısına oranı

Uyum düzeyi için beş düzeyde sınıflandırma yapılmış ve her bir düzey kod yoğunluğuna göre belirlenmiştir. Bu sayede doktrinlere yönelik uyumluluk düzeyi tespitlerinde öznellikten kaçınılmıştır. Buna ek olarak kodlanan maddeler yalnızca ilgili kavramın kanunda geçip geçmemesine göre değil; hükmün ilgili doktrinin kuramsal anlamını ne ölçüde karşıladığına göre belirlenmiştir.

182

Tablo 6. Uyumluluk Düzeyinin Belirlenmesi

KODLANAN MADDE SAYISI	KOD YOĞUNLUĞU ARALIĞI	UYUMLULUK DÜZEYİ
0-3	%0– %20	Çok Düşük Uyum
4-6	%21-%40	Düşük Uyum
7– 10	%41 – %60	Orta Uyum
11-14	%61– %80	Yüksek Uyum
15-17	%81-%100	Çok Yüksek Uyum

Araştırmanın Bulguları

Kamu Sektöründe Pratik Uygulamaya Dayalı Profesyonel Yönetim

Hood’a (1991) göre YKİ yaklaşımında profesyonel yönetim, kamu yöneticilerinin geleneksel bürokratik rolünü yeniden tanımlamakta ve

onları yönetsel sonuçlardan sorumlu, aktif ve görünür lider olarak konumlandırmaktadır. Bununla birlikte profesyonel yönetim, piyasa temelli ve işletmecî yönetim tarzı araçlarla ilişkili olmakla birlikte bunlardan daha fazlasını kapsamakta (Pynnönen ve Takala, 2014, s. 583); kamu yöneticileri aşırı kurallardan arındırılmış, uzmanlığa dayalı takdir yetkisine sahip, siyasal hedefleri uygulayan ve sonuçlardan sorumlu profesyonel bir aktör olarak görülmektedir (Kim, 2021 s. 88-89). Bu anlamda yönetimin profesyonellik düzeyi kurumsal yapının YKİ ilkeleriyle uyumluluk düzeyinin yanında aynı zamanda karar alıcı ve uygulayıcıların profesyonellik düzeyiyle de ilişkilidir.

İklim politikalarının profesyonel yöneticiler tarafından aktif şekilde yönetilmesi; kamu kurumlarının yönetsel kapasitesinin güçlendirilmesi, kurumsal koordinasyon ve yönetim sorumluluğu profesyonel yönetim doktriniyle ilişkilendirilebilir. Bu örüntü bize kanundaki profesyonel yönetim doktrinini görünür kılan bilgiyi bulmamıza yardımcı olacaktır. Bu anlamda kurumsal liderliğin merkezinde İklim Değişikliği Başkanlığı (İDB) yer almakta; yetkilendirilmiş yapıların çeşitliliği kurumsal koordinasyonu önemli hale getirmektedir. Nitekim kanunun adeta iklim yönetiminin koordinasyonunu odağına aldığı söylenebilir. Karbon Piyasası Kurulu'na (KPK) danışmanlık yapacak olanların sanayi, ticaret, sigortacılık gibi piyasa aktörlerince temsil edilmesi (Md. 10) kamu-özel işbirliğinin iklim yönetimi açısından piyasacı bir yaklaşımla ele alındığını göstermekte ve YKİ açısından profesyonel yönetim doktriniyle uyumluluğunu ispatlayıcı nitelik taşımaktadır.

Yönetim kapasitesinin oluşturulma şekli de bize yönetsel tasarımın profesyonel yönetime yaklaşma derecesini gösterir niteliktedir. Bu bağlamda kanunun ilgili maddelerinde (Md. 4, 8, 9, 10, 15) İDB'nin yetki ve teknik altyapı açısından sahip olduğu merkezi konumunu yönetim kapasitesi açısından değerlendirmek mümkündür. Kanunun uygulanmasından sorumlu olan başkanlığın (Md. 17), idari yaptırımlar

açısından yönetmelik çıkartarak düzenleyici işlem yapması (Md. 12; Md. 14); uyum ve azaltım faaliyetlerini izlemesi (Md. 4); emisyon ticaretiyle ilgili sözleşmeleri standardize etmesi (Md. 10); ulusal karbon kredilendirme ve denkleştirme sistemine yönelik belirleyici konumda olması (Md. 11) bu tespiti doğrulamaktadır. Bunların yanında başkanlığın üst düzey yöneticilerinin akademik ve özel sektör kökenli olmaları[‡] Hood'un "*profesyonel yönetim*" doktriniyle uyumluluk arz etmektedir.

Bu açıklamalar ışığında yapılan kodlamalar neticesinde profesyonel yönetimle ilişkili toplam 9 maddede uyumluluk tespit edilmiş ve kod yoğunluğunun % 47,3 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kod yoğunluğu % 41 - % 60 arasında olması nedeniyle kanunun profesyonel yönetim doktriniyle uyumluluk düzeyinin orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Açık Performans Standartları ve Ölçütleri

184

YKİ yaklaşımında, kamu sektöründe hesap verebilirlik ve verimlilik odaklı yönetimi sağlamanın aracı olarak açık performans standartları ve bu standartlara ne derece yaklaşıldığına ilişkin değerlendirme yöntemleri öne çıkar. Bunun sağlanması için ölçülebilir hedeflerin ve göstergelerin belirlenmesi; raporlama, izleme ve değerlendirme mekanizmalarının geliştirilmesi gerekmektedir.

Kanun kapsamında ölçülebilir hedeflerin karbondioksit eşdeğerine yönelik metrik ölçümler, karbon kredisi, karbon fiyatlandırma araçları, ETS (Md. 1) gibi mekanizmalarla ilişkilendirildiğini görmek mümkün.

[‡] İklim Değişikliği Başkanlığı Başkanı Prof. Dr. Halil Hasar'ın özgeçmişi incelendiğinde başkanlık görevinden önce akademisyen olarak çalıştığı ve iklimle ilgili bilimsel bilgi üretimine ve araştırma-geliştirme faaliyetlerine katkıda bulunmuş olduğu görülür. Aynı şekilde Başkan Yardımcı Mehrali Ecer kariyerini özel sektörde başlamış sonrasında kamu sektöründe devam etmiştir (<https://iklim.gov.tr/teskilat-semasi>).

Bununla birlikte kanunun üzerine kurulduğu ölçülebilir makro hedef “*net sıfır emisyon*” olarak belirlenmiş ve “*sera gazı emisyonlarında net artış olmaması*” şeklinde formüle edilmiştir. İklim yönetiminin performansına yönelik denetim, raporlama, izleme, değerlendirme gibi uygulamalarda İDB yetkili ve sorumlu birimdir. Bununla birlikte başkanlığın denetim ve yaptırım yapması (Md. 15), “*ulusal, sektörel ve tematik raporlar*” hazırlaması (Md. 8), plan ve politikaları belirlemesi (Md. 10), kanunun uygulanmasına yönelik usul ve esasları belirlemesi (Md. 15) kurum, kuruluş ve özel sektörlerin iklim hedefleri doğrultusunda performans değerlemesini yapacak birim olduğunu göstermektedir.

Ancak hesap verebilirlik açısından devlet-vatandaş iletişiminden çok devletin piyasayı denetlemesine odaklanıldığını ve bu açıdan başkanlığın adeta bir “*düzenleyici ve denetleyici*” kurum şeklinde konumlandırıldığını söylemek mümkün. Nitekim özel sektör tarafından, kanunda belirtilen ölçülebilir sera gazı standartlarına uygun doğrulanmış sera gazı emisyonu raporunun Başkanlığa raporlanması öngörülmüştür (Md. 14). Hesap verebilirlik mekanizmasının hem özel sektörün kendi kendini denetlemesi hem de devlet tarafından piyasanın denetlenmesi ve düzenlenmesi şeklinde işletildiğini söylemek mümkün.

Hesap verebilirliğin bir diğer boyutu ise idari denetim ve yaptırımlar kapsamında kendini göstermektedir. İlk olarak kurumsal hesap verebilirlik açısında sorumluluk merkezi ve denetim ve yaptırım yetkisi Başkanlıkta toplanmıştır. Denetim yetkisi gerektiğinde başkanlık tarafından taşra birimlerine devredilebilir bir yetkidir. Dolayısıyla sera gazı emisyon raporlaması, ozon tabakasını incelten maddelerin ölçümü, ETS yükümlülükleri konusunda denetim ve yaptırımlar hesap verebilirlik yetki ve sorumluluğunu yasal-biçimsel boyuta taşımakta ve idare tarafından alınan kararlara karşı yargı

yolunun açık olması piyasa aktörleri açısından tersine hesap verebilirliği güçlü kılmaktadır.

Diğer yandan hesap verme yapılanması çok katmanlıdır. Örneğin, piyasa işletmecisi, İDB ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'na (EPDK); EPDK ise kendi yasal rejimi ve idari denetim yapısı içerisinde yürütme ve yargıya; Merkezi Uzlaştırma Kuruluşu, finansal ve sektörel düzenleme rejimine dayalı olarak piyasa aktörlerine hesap vermektedir.

Tablo 7. Kanunun Hesap Verebilirlik İlişkisi
Kaynak: Tablo Yazar Tarafından Oluşturulmuştur

HESAP VERİLEN	HESAP VEREN	HESAP VERME BAĞLAMI
Yürütme ve Yargı Makamları	ÇŞİDB, İDB, Büyükşehir Belediyeleri, İl Özel İdareleri, SPK, EPDK, KPK	Yasal denetim, şeffaflık ilkesi, sorumluluk, hukukilik
İDB	Piyasa işletmecisi	Karbon fiyatlandırma
	Kamu kurum ve kuruluşları	Net sıfır emisyon, sera gazı emisyonu, ulusal katkı beyanı
	İl İklim Değişikliği Koordinasyon Kurulu	Planlama, koordinasyon, strateji, eylem, uygulama alanlarını belirleme
İl İklim Değişikliği Koordinasyon Kurulu	Büyükşehi Belediyeleri, Belediye ve İl Özel İdareleri	Koordinasyon, eylem planı, sera gazı emisyonlarının azaltımı, iklim değişikliğine uyum
EPDK	Piyasa işletmecisi	Karbon fiyatlandırma
Kamuoyu	KPK	Tahsilat verileri, doğrulanmış yıllık sera gazı emisyonları, tesislerin tahsisat yükümlülükleri

Bu açıklamalara dayalı olarak kanunun açık performans standartları ve ölçütlerini gerçekleştirme düzeylerini ölçen ve denetleyen kurumsal yönetişimi yatay ve çapraz şekilde yapılandığı söylenebilir. Bununla birlikte açık performans standartları ve uyum doktriniyle ilişkili kodlama ölçümlerinde 13 madde ile uyuşma olduğu tespit edilmiş ve kod yoğunluğu% 68,4 olarak hesaplanmıştır. Kod yoğunluğu % 61 - % 80 arasında olması nedeniyle kanunun açık performans standartları ve uyum doktriniyle uyumluluk düzeyinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Çok Daha Fazla Çıktının Kontrol Edilmesine Odaklanma

Kanun iklim sürecinin yönetimini, biri planlama ve uygulama diğeri denetleme ve yaptırım olacak şekilde iki ana kolda düzenlemiştir. Çıktı kontrolünde teşvik mekanizmaları anlamlı bir gösterge oluşturur. Nitekim kanun planlama ve uygulama açısından teşvik mekanizmalarını İDB sorumluluğuna vermiş ve kapsamını ise iklim değişikliğiyle mücadele oluşturmuştur. Bu doğrultuda yatırım, finansman, sigortacılık alanlarında (Md. 8) teşvikler ön görülmüştür. KPK ise sektörel analizlere bağlı olarak yine iklim değişikliğiyle mücadele ve adil geçiş konusunda hangi teşvik mekanizmalarının oluşturulacağını belirleme yetkisine sahiptir (Md. 13). Söz konusu teşvik mekanizmalarının finansmanında kurum ve kuruluşların kendi gelirlerinden yine kendi görevleriyle ilişkili olmak koşuluyla kullanılabileceği hüküm altına alınmıştır (Md. 13).

Çıktı kontrolünün özellikle denetleme ve yaptırım bağlamında detaylı ve ölçülebilir bir sisteme dayandırılarak sağlanmaya çalışıldığı söylenebilir. Öyle ki yaptırımlar büyük oranda ölçülebilir yükümlülöklere bağlanmıştır. Örneğin yaptırımlarda ETS kapsamındaki şirketlerin saldığı emisyonu karşılık yeterli tahsisatı teslim edip etmediğı göz önünde bulundurulmaktadır. Bu durum yaptırımın soyut bir takdirden öte ölçülebilir somut bir veriye dayalı

olarak gerçekleştirildiğini göstermektedir. Sırasıyla doğrulanmış sera gazı emisyon raporları, emisyon izinleri, tahsisat teslim yükümlülükleri, karbon kredisi kayıt sistemi, kota uygulamaları ve piyasa temelli yükümlülükler ölçülebilir çıktılarına bağlanmıştır. Ancak çıktı kontrolünün iklim yönetişiminin sosyal ve ekolojik sonuçlarını ölçümü noktasında sınırlılıklarının var olduğunu söylemek mümkün görünmektedir.

Diğer yandan ETS'nin piyasa temelli bir teşvik mekanizması olarak kurgulanması ve tanımında *“sera gazı emisyonlarına, net sıfır emisyon hedefine uygun bir üst sınır belirlenmesi ilkesine dayalı olarak çalışan...”* ifadesine yer verilmesi kaynak dağıtımı ve ödüllendirmenin kurumsal boyutta performans ölçümü ile ilişkilendirildiğinin ve çıktı kontrolünün odağa alındığının göstergesi olarak değerlendirilebilir. Kanunda personel yönetimine ilişkin doğrudan bir gönderme bulunmasa da *“adil geçiş”* olarak tanımlanan iklim değişikliğinin sosyal boyutuyla ilişkili kavramla yeşil büyüme süreciyle uyumlu istihdam politikalarının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda kurum ve kuruluşların, yeşil büyüme ve iklim değişikliğiyle mücadele konusunda uygulayacakları politikalarda adil geçiş ilkesine uygun hareket etmeleri gerekmektedir (Md. 5). Ancak bu noktada net bir hedefin ve denetlenebilir bir çıktı kontrolünün bulunmaması iklim yönetiminin insan kaynağı açısından fazla önemsenmediği düşüncesini ortaya çıkarabilir.

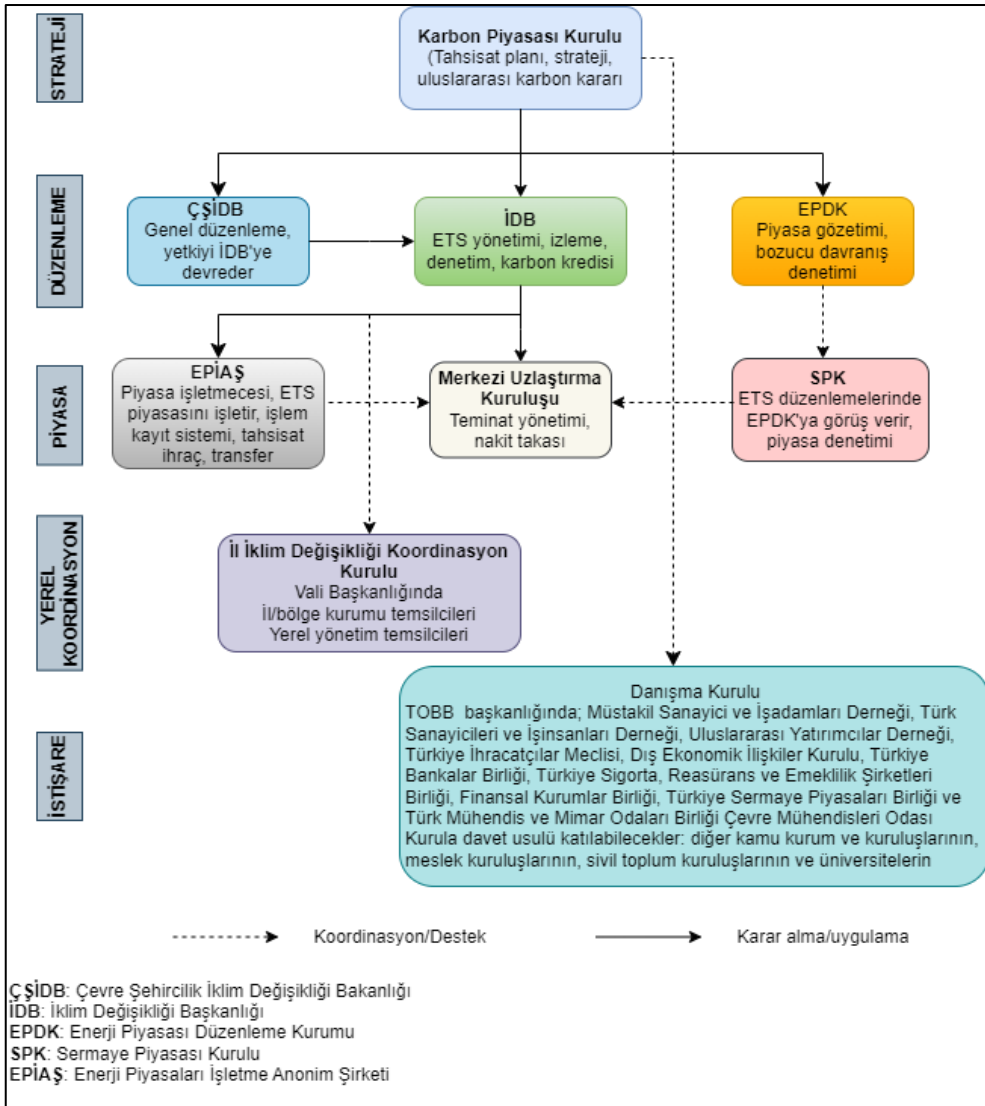
Bu değerlendirmelere bağlı olarak iklim değişikliği etkilerine sebep olan sera gazlarının ve karbon emisyonun ölçülebilir, denetlenebilir ve kontrol edilebilir hale getirilmesi ve veriye dayalı yönetim sürecine dahil edilmesi kanun kapsamında yoğun şekilde ele alınmış; ancak sadece personel yönetimi açısından net göstergelere yer verilmemiştir. Bu açıklamalar ışığında yapılan kodlamalar neticesinde çıktıların kontrol edilmesiyle ilişkili toplam 15 maddede uyumluluk tespit edilmiş ve kod yoğunluğunun % 78,9 olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kod yoğunluğu % 61 - % 80 arasında olması nedeniyle kanunun “çok daha fazla çıktıların kontrol edilmesine odaklanma” doktriniyle uyumluluk düzeyinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Kamu Sektöründeki Birimlerin Ayrışmasına Geçiş

Kanunda her ne kadar iklim yönetiminin merkezinde İDB yer alsada, yönetimin bütünüyle tek elde toplanmış olduğunu söyleyemeyiz. Her biri kendi görev alanlarıyla yetkilendirilmiş, yetkinin dağıtıldığı parçacıklı bir yönetim mimarisi söz konusudur. Örneğin KPK kanunda belirtilen konularda onaylama, karar verme, “*politika, strateji ve eylemleri belirleme*”kle yetkilendirilmiştir (Md. 10). Merkezi Uzlaştırma Kuruluşu ise ETS piyasasındaki teminat ve nakit takas yönetiminin yürütücüsüdür (Md. 10). ETS’nin işletilmesinde ise asli görevli özel hukuk hükümlerine tabi olan ve piyasa işletmecisi olarak kodlanmış “Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi” olarak belirlenmiştir (Md. 9). Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji Bütçe Başkanlığı’nın denetim ve yaptırımlardan elde edilecek gelir aktarımlarında (Md. 12) ve iklim değişikliğiyle mücadelede yapılacak desteklerin belirlenmesinde görüş alınan birimler olmuştur (Md. 13). ETS piyasasında etkin aktör olarak görülerek, İDB ve EPDK asli yetkili olarak görevlendirilmiştir (Md. 10). Görev dağılımında EPDK piyasa işleticisi olarak; İDB ise devletin piyasa üzerindeki kontrolü sağlamanın aracı olarak ayrıştırılmıştır. Kurumsal ayrışmada temel birimler arasındaki ilişki aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Şekil 1. Kurumsal İlişki Şeması
Kaynak: Yazar Tarafından Oluşturulmuştur

Bu açıklamalar bağlamında kurumsal ayrışmanın devlet-piyasa-piyasa benzeri birimler arasında gerçekleştirildiğini söylemek mümkün. Özellikle kurumlar arası işlevsel farklılıklar iklim değişikliği yönetiminin tek merkezli yapıda olmadığını göstermektedir. Ancak bu ayrışma iklim yönetişimini piyasa merkezli ve çok katmanlı yapı haline getirmiştir. Bu nedenle kanun, sivil toplum kuruluşlarını dışlayan, devlet kontrolü altında işletmecilerle güçlendirilmiş bir hibrit

iklim yönetişimi modeli ortaya koymaktadır. Sonuç olarak kanun, işlevsel uzmanlaşma, kurumsal görev dağılımı bakımından söz konusu doktrinle eşleşme göstermektedir. Ancak koordinasyon ağlarının daha çok idari ağ unsurlarına dayandırılması ve güçlü bir merkezizsiz yetki dağılımının olmaması nedenleriyle tam anlamda bir uyuşma söz konusu değildir. Kanunun Hood'un "kamu sektöründeki birimlerin ayrışmasına geçiş" doktriniyle kodlanması neticesinde 5 maddede uyumluluk tespit edilmiş, kod yoğunluğu ise %26,3 olarak hesaplanmıştır. Dolayısıyla kod yoğunluğunun %21-%40 aralığında olması nedeniyle doktrinle uyumluluk düzeyinin düşük uyum düzeyinde olduğu sonucuna varılmıştır.

Kamu Sektöründe Büyük Oranda Rekabete Geçiş

Rekabetçiliğin kamu sektöründe uygulanabilirliğine ilişkin YKİ, politika yapıcılara kamu yönetiminin etkin ve verimli işleyecek araç setlerini oluşturma fırsatı vermiştir. Hood (1991) YKİ'nin beslendiği iki ana damardan birisi olarak gördüğü "yeni kurumsal iktisat" teorisinin, yarışılabilirlik (*contestability*), kullanıcı seçimi (*user choice*) ve teşvik yapıları (*incentive structures*) setine dayanan idari reform çerçeveleri ürettiğini belirtmiştir (s. 5). Ona göre süreli sözleşmeler ve ihale prosedürlerinin yaygınlaştığı kamu yönetimi aygıtında, rekabetçiliğin yaygınlaşması sayesinde maliyet düşüşleri ve standart yükselişlerine rastlanacaktır.

Kanun bu çerçeveye dayalı olarak iklim yönetimi stratejisini ve iklim politikalarını piyasa araçları aracılığına dayanan rekabetçi tasarıma göre inşa etmiştir. Nitekim, birincil piyasalarda, ihale usulüne dayalı dağıtım mekanizması kurularak (Md. 2) yarışmacı bir karbon emisyon sistemi oluşturulmaya çalışılmıştır. Özellikle sera gazı emisyon hakkının devredilebilir ve ihraç edilebilir nitelikte olması (Md. 2) ve tahsisat dağıtımlarının ihaleyle yapılabilmesi piyasa aktörleri için öngörülmüş teşviklerden yararlanmalarını sağlamaktadır. Bununla

birlikte “ETS piyasasında işlem görecektahsisatlar” piyasa etkinliği, prosedürlerden uzaklaşma, itiraz mekanizmaları gibi işlem maliyetlerinden kaçınmak için 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’ndan muaf tutulmuştur (Md. 9). Bu durum ise şirketlerin piyasa temelli takasa dayanan ETS’de rekabetçiliği artırmakla birlikte piyasa dinamizmi ile ihale statikliği arasında gerilim yaratan bir husustur.

Yapılan bu değerlendirmeler kanunun ilgili doktrinle yakın bir ilişki içerisinde olduğu kanısını oluşturabilir. Fakat kanun bir kamu hizmeti sunumuna yönelik olmaktan çok piyasa düzenleyiciliği mahiyetindedir. Hood’un rekabetçilik doktrini ise daha çok kamu hizmetlerinin üretimini odağına almasından dolayı hizmet sunumunda sözleşmecilik mantığının ve rekabetçi ihale usulünün yaygınlaştırılması amacını güder. Dolayısıyla kanun rekabetçilik doktrinini kamu hizmeti mantığından çok iklim finansmanı ve karbon piyasaları açısından teknik verimliliğe odaklanmış dar bir rasyonalite olarak ele almakta ve bu nedenle doktrinle az düzeyde uyumluluk göstermektedir. Yapılan kodlamalar neticesinde “kamu sektöründe büyük oranda rekabete geçiş” doktriniyle ilişkili toplam 6 maddede uyumluluk tespit edilmiş ve kod yoğunluğunun %31,5 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kod yoğunluğu %21-%40 arasında olması nedeniyle kanunun ilgili doktrinle uyumluluk düzeyinin düşük düzeyde olduğu söylenebilir.

Özel Sektör Yönetim Usullerinin Uygulanmasına Odaklanma

Hood’un bu doktrini, kamu yönetimi işleyişinin işletmecilik mantığıyla uyumlu hale getirilmesi anlamına gelir. Burada kamu örgütlerinin kendine özgü ayrık yapılarından ziyade iyi yönetim ilkeleri bakımından özel sektörle benzer teknikleri kullanabilmesi ve bu sayede yönetilebilir olması beklenmektedir. YKİ açısından başlıca özel sektör yönetim araçları, gerek kamu yönetimi pratiğinde gerekse teorik tartışmalarda performans yönetimi, toplam kalite yönetimi, stratejik

planlama, benchmarking, zaman yönetimi ve motivasyon sistemleri gibi araçlar olarak belirtilmektedir (Leblebici vd., 2001; Djuric vd., 2013). Ancak Hood bu doktrinin çerçevesini personel rejimi, yönetsel serbestlik ve halkla ilişkiler bağlamında değerlendirmiştir. Dolayısıyla kanunun ilk bakışta söz konusu doktrinle ilişkisi olmadığı kanısına varılabilir. Buna karşın piyasa işleyişine yönelik modern yönetim araçlarının varlığına yönelik kanıtları kanunda bulabilmek mümkündür.

Kanunu incelediğimizde planlama araçları olarak program, strateji, eylem planı türünden politika belgelerinin gösterilmesi kurumsal stratejik yönetim ve performans mantığının işletilmeye çalışıldığını göstermektedir. Bu araçların yanında iklim değişikliğine yönelik belirlenmiş olan hedef ve vizyon çerçevesi özel sektör tekniklerinin merkeze alındığını doğrulamaktadır. Bununla birlikte ETS'nin işleyiş şeklinin, kıyaslamaya dayanan değerlerle ilişkilendirilmesi (Md. 9), belirlenmiş olan üst sınır doğrultusunda ulusal ve/veya uluslararası piyasaya dayandırılması (Md. 2), uluslararası anlaşmalar ve standartların gözetilerek “Ulusal Katkı Beyanı” belgesinin hazırlanması (Md. 2) kıyaslama (*benchmarking*) tekniğinin kullanıldığını göstermektedir. Kamu kurum ve kuruluşları tarafından iklim değişikliğine uyuma dönük risk analizleri yapılması ve iklim değişikliğinden kaynaklı afetlerin yaratacağı muhtemel zararlar karşısında risk değerlendirmeleri yapacakları kanunda öngörülmüştür (Md. 6). Bu nedenle kanun hedef odaklı, ölçülebilir ve strateji temelli özel sektör mantığını iklim yönetiminin işleyişine yerleştirmektedir.

Bir özel sektör yönetim tekniği olarak toplam kalite yönetimi, YKİ anlayışının kamu hizmeti sunumunda mükemmelliği sağlamanın, müşteri memnuniyetini artırmanın bir aracı olarak değerlendirilmektedir (Leblebici vd., 2001). İklim Kanunu, devletin bir kamu hizmetine yönelik oluşturmuş olduğu politika belgesinden çok; iklim değişikliği politikalarına ve belirtilmiş olan küresel sınırlılıklara

bağlı kalarak serbest piyasa üzerinde düzenleyici ve denetleyici rolünü belirleyici mahiyettedir. Bu nedenle toplam kalite yönetimi tekniğinin uygulanabilirliğine yönelik bir kamu ağırlığının olduğunu söylemek zordur. Dolayısıyla YKİ anlayışına dayalı olarak özel sektör yöntem ve tekniklerinin iklim yönetimi özelinde ve kanunun analizinde bütünüyle uygulandığını söyleyemeyiz. Bu açıklamalara dayalı olarak kanunun özel sektör vari bir insan kaynakları yönetimi tasarımı sunmaması, hesap verebilirliğin halkla ilişkiler mantığında değil de piyasa aktörleri arası bilgilendirme ve idari birimlerin koordinasyonu çerçevesinde ele alınması gibi nedenlerden dolayı ilgili doktrinle uyumluluk sınırlıdır. Sonuç olarak yapılan kodlamalar neticesinde “özel sektör yönetim usullerinin uygulanması” doktriniyle ilişkili toplam 10 maddede uyumluluk tespit edilmiş ve kod yoğunluğunun %52,6 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kod yoğunluğu %41-%60 arasında olması nedeniyle kanunun ilgili doktrinle uyumluluk düzeyinin orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Kaynak Kullanımında Sıkı Disiplin ve Tasarruf Vurgulaması

Kamu sektörünün kontrolsüz büyümesi, kamu kaynaklarının verimsiz alanlarda kullanılmasına yol açarak genel ekonomik koşulların kötüleşmesine, verimlilik kayıplarının oluşmasına ve mali bütçede dengesizliklere neden olur (Saran, 2004, s. 119). Hood (1991), kaynakların tutumlu kullanımını Sigma-tipi değerlerle eşleştirmiş, görev ve kaynak arasındaki uyumluluğun amaçlar doğrultusunda eşleştirilmesini bir başarı faktörü olarak görmüştür (s.12). Ona göre mali sıkı disiplin, sadece bütçesel kısıtlamalarla ilgili değildir; aynı zamanda kamu sektörünün topluma karşı hesap verebilirliğini güçlendirmek anlamına gelir.

Kaynak kullanımında sıkı mali disiplin açısından ETS uygulamalarına dönük yaptırımlardan elde edilen gelirlerin sadece yeşil dönüşüm ve iklim değişikliği faaliyetleri kapsamında kullanılabileceği belirtilmiştir

(Md. 12). Bununla birlikte kaynak kavramı mali alanın dışında su kaynaklarının etkin yönetimi ve doğal kaynakların korunması yönünde de geniş kapsamda kullanılmış ve bu konuda kamu örgütlerine sorumluluklar yüklenmiştir (Md. 6). Maliyet yönetimi açısından ise borçlanma maliyetlerinin azaltılması ve finansman maliyetlerinin desteklenmesi için sigortacılık ve finansal araçların geliştirilmesi öngörülmektedir (Md. 13).

Bürokratik maliyetlerin azaltılması noktasında kanun iklim yönetiminde yeni bir kurumsal mekanizma oluşturmuş ve iş bölümünde çeşitliliği öne çıkarmıştır. İlk olarak KPK ile bu kurula danışmanlık yapacak kurulun üye nitelikleri göz önüne alındığında devlet-piyasa iletişimini güçlendirici ve bürokratik süreçlerin muhtemel maliyetlerini azaltıcı bir çabanın olduğunu söylemek mümkün. Nitekim KPK'nin 31 Ekim 2025 tarihinde gerçekleştirdiği ilk toplantısının TOBB'da gerçekleştirilmesi ve TOBB Başkanının da katılım göstermesi doğrudan piyasa katılımcılarıyla iletişimde olunduğunun temsili göstergesidir (İklim Değişikliği Başkanlığı). İkincisi, KPK'nin sekreteryaya hizmetlerinin İDB tarafından; danışma kurulunun ise TOBB tarafından yerine getirilmesi iklim yönetiminin piyasa temelli koordinasyon anlayışına göre işletileceğini ve bürokratik maliyetlerden uzaklaşmaya çalışıldığını göstermektedir.

ETS çerçevesinde karbon kredilerinin kullanım düzeylerinin belirlenmesi (Md. 10) ve sera gazı emisyonlarına yönelik sınırlamaların getirilmesi (Md. 14) piyasa mekanizmasını düzenleme niteliğinin yanında aynı zamanda kaynak taleplerinin de kontrolünü içermektedir. Bu açıdan kanunun, Hood'un "*kaynak kullanımında sıkı disiplin ve tasarruf*" doktriniyle uyumlu olduğunu düşünebiliriz.

Ancak bu doktrinin çalışan disiplini ve sendika taleplerine direnç noktasında etkisini analiz etmek mevcut verilerle güçtür. Lakin piyasa kontrolünün ETS, karbon emisyonu gibi araçlar üzerinden sektörel

açından işletmelerin üretim süreçlerini belirleyeceğini varsaydığımızda makro planlamaların emek piyasası ve çalışma koşulları üzerinde etkisi olacağını söylemek mümkün. Nitekim kanunda yer alan “adil geçiş”, istihdam yapısının ve emek piyasasının sektörel yeniden dağılımlarını şekillendirerek mesleki kompozisyonlarda değişimi vurgulamaktadır. Bu değişim beceri dönüşümü, bölgesel eşitsizlikler, ücret yapısında yeni “yeşil işlere” dayalı ücretlendirme gibi pek çok konuda reform ihtiyacını oluşturacaktır. Dolayısıyla sendikal taleplerin yeni direnç noktalarının ve çalışan disiplinin iklim değişikliği politikaları çerçevesinde piyasanın çalışma koşullarını şekillendirecektir. Bu nedenlerle birlikte yapılan kodlamalar neticesinde kanunun “*kaynak kullanımında sıkı disiplin ve tasarruf*” doktriniyle uyumlu olan madde sayısı 6 olarak tespit edilmiş ve kod yoğunluğunun %31,5 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kod yoğunluğu %21-%40 arasında olması nedeniyle kanunun ilgili doktrinle uyumluluk düzeyinin düşük düzeyde olduğu söylenebilir.

Sonuç

İklim Kanunu, devletin, doğa üzerindeki tahakkümünü perçinlemek yerine “*yeşil büyüme*” ve “*net sıfır emisyon*” olarak ifade edilen amaçlar için düzenleyicilik görevinin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Yönetsel düzlemde Paris İklim Anlaşması’nın bir yükümlülüğü olarak kanun, iklim değişikliği konusunda planlama, uygulama, bütçeleme, denetleme görevlerinin kim ve/veya kimler tarafından yapılacağını, kurumsal olarak ne tür bir görev ve sorumluluk yükleneceğini tasarlamıştır.

Bununla birlikte devletin yazılı kaynakları, ele aldığı politika konusuna yönelik izlenen yol haritasının hangi yönetim paradigmalarından etkilendiğini gösteren kanıtları içinde barındırır. Bu anlamda kanunda devlet-piyasa ilişkisinin odağa alınması, piyasacılık, söylemecilik gibi araçlara çok sık vurgu yapılması nedeniyle YKİ söyleminin sınırlı

düzeyde yeniden üretildiğini söyleyebiliriz. Bu durum ise iklim politikalarının yönetim ve liderlik tasarımına yönelik kavramsallaştırma biçimlerine etkide bulunabilir.

YKİ, bir yandan çeşitli yapılar ve araçlar vasıtasıyla merkezi koordinasyon kapasitesini güçlendirmeyi çalışırken diğer yandan ise merkezîyetçilikten uzaklaşmayı amaçlar (Dan vd., 2024, s. 2534). Ayrıca, iklim değişikliğinin yönetiminde hükümetlerin liderlik rolü, sadece politika oluşturma süreçlerinde değil, aynı zamanda uygulama ve izleme aşamalarında da kendini göstermelidir. Bu anlamda kanun, iklim yönetiminin izleme, uygulama, denetleme, düzenleme rolünü İDB liderliği altında toplamıştır. Ancak bu durum iklim yönetiminin merkezîyetçi yönünü baskınlaştırmış gibi görünse de bakanlık örgütlenmesinin tekelden olmayan ve piyasa aktörleriyle koordineli bir kamu-özel ortaklığı benzeri modelin kurgulandığı görülmektedir.

197

Kanunun orta düzeyde uyumluluk gösterdiği doktrinlerden birisi olan profesyonel yönetim, özellikle kamu örgütlenmesi içerisinde uygulanırken karar noktasında kamu yararından ziyade özel yararı öne alma riskini ortaya çıkarır. Dolayısıyla kanun kapsamında İDB'nin ve KPK'nın teknik hesaplama dayalı ETS üzerindeki yetkilerinin kullanılmasını denetleyecek yönetsel denetim yanında siyasal denetimin güçlendirilmesi gerekmektedir.

Kanun, politika belirleme süreçlerini devlet-piyasa-sivil toplum ekseninden sivil toplumu çıkartarak devlet-piyasa eksenine kaydırmıştır. Sivil toplumun istisna; piyasanın ise kural olduğu politika tasarımı kanunun Hood'un doktrinleri açısından kamu sektöründe rekabetçiliğin artırılmasıyla uyumludur. Ancak burada bir kamu hizmeti tasarımıdan ziyade piyasa düzenleyiciliği söz konusu olduğu için bu uyumluluğun düzeyi düşüktür.

Kanunun merkezîyetçi bir yönetim anlayışı çerçevesinde yerel yönetimlerin ikincil plana itildiği yönünde genel tespitler mevcuttur

(Gürçam, 2025). Yerel düzeyde “iklim değişikliği eylem planlarının” hazırlanışında koordinasyon görevinin valilere verilmesiyle merkez-yerel arasında iklim politikalarının bütünleşik olarak oluşacağını söylemek mümkün. Ancak eylem planlarının nasıl, ne şekilde, kimlerle birlikte hazırlanacağına ilişkin bir hukuki düzenlemenin varlığı gerekmektedir. Hali hazırda yapılan taramalar sonucunda konuyla ilgili bir yönetmelik taslağı bulunmakla birlikte henüz yürürlüğe girmemiştir. Taslağın geneline bakıldığında yerel yönetimlerin eylem planları için görev, yetki ve sorumlulukları detaylı şekilde açıklanmıştır. Eğer bu gerçekleşirse “*kamu sektöründe birimlerin ayrışması*” doktrinine uyumluluk düzeyi yükselecektir.

Uygulama alanlarında kamu örgütleri ile gerçek ve tüzel kişilerin iş birliği içerisinde hareket edecekleri belirtilmiştir. Kanun koyucunun bu noktada çok geniş bir tanımlama yaptığı niyetinde olduğunu düşünürsek sivil toplum kuruluşlarının “tüzel kişiler” açıklamasının altında düşünebiliriz. Fakat “görev ve sorumluluk” açısından ise sivil toplum sadece gerektiğinden görüşü alınan bir misyona daraltılmıştır. Bu nedenle kanunun “adil geçiş” sürecinde ortaya çıkması muhtemel sosyal ve ekonomik alana ve çalışma hayatına yönelik etkileri açısından sendikal örgütlenme düzeyinde katılımcı aktörlere asli unsur olarak yer vermesi gerekmektedir.

Kanunun açık performans standartları ve ölçütleri ile çıktıların kontrol edilmesine odaklanma doktrinlerine yüksek düzeyde uyumluluk göstermesi YKİ paradigmasının etkisini görünür kılmaktadır. Diğer doktrinlerin ise daha düşük ilişkisinin bulunması paradigma uyumluluğu konusunda mutlak bir açıklama yapmayı güçleştirmektedir. Ancak unutulmamalıdır ki söz konusu uyumluluk düzeyleri kanuna dayalı çıkartılacak alt düzenlemelere ve uygulama süreçlerinde karşılaşılabilecek yeni deneyimlere bağlı olarak değişkenlik gösterecektir.

Kaynakça

- Alaca, İ. (2025). 7552 Sayılı Türkiye'nin İlk İklim Kanunu: Chantal Mouffe'un Agonistik Demokrasi Kuramı Bağlamında Bir Değerlendirme. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (86), 406-426.
<https://doi.org/10.51290/dpusbe.1755824>
- Apaydın, A. (2025). İklim, İklim Değişimi ve 7552 Sayılı İklim Kanunu'nun Düşündürdükleri. B. Altunok (Ed.), 1. *Acaris International Farabi Scientific Researches And Innovation Congress Book 15-16 November/2025* içinde (ss.108-123), Ankara/ Türkiye.
- Baykal Fide, E. (2025). İklim Değişikliği İnkarcılığı: Türkiye'de İklim Kanunu Karşıtı Kampanya ve Protestolar. B. Altunok (Ed.), 6. *Bilsel International Truva Scientific Researches And Innovation Congress Book 15-16 March 2025* içinde (s. 566-567), Çanakkale/Türkiye.
- Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun, No: 4990, RG: 21.10.2003/25266,
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2003/10/20031021.htm#7>
- Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine Yönelik Kyoto Protokolüne Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun, No: 5836, RG: 17.02.2009/27144, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/02/20090217-1.htm>
- Bölükbaşı, M. ve Yavuzaslan, K. (2025). İklim Kanunu Üzerinden Türkiye'de Ekonomik Dönüşümün Olası Yönelimleri: Avrupa Deneyimleriyle Kavramsal Bir Yaklaşım. H. F. Hanoo, E. Eyüpoğlu, S. Baskın (Ed.) 19. *Uluslararası Güncel Araştırmalarla Sosyal Bilimler Kongresi Tam Metinleri 04-08 Kasım/November 2025* içinde (ss. 452-463), Antalya/Türkiye.
- Bulut, S. ve Korkmaz, S. (2025). Türkiye'de 2025 Yılında Yürürlüğe Giren İklim Kanununun Tarımsal Üretim Açısından Değerlendirilmesi. T. T. Zakirovich ve A. Bayar (Ed.) 7 *Th International Palestra Scientific Research Congress Proceedings Book October 29-31, 2025* içinde (ss. 468-475), Skopje/Macedonia.
- Chereni, S., Sliuzas, R. V., Flacke, J., ve Maarseveen, M. V. (2020). The İnfluence Of Governance Rearrangements On Flood Risk Management in Kampala, Uganda. *Environmental Policy and Governance*, 30(3), 151-163.

- Christensen, T., ve Lægreid, P. (2011). Complexity and Hybrid Public Administration—Theoretical and Empirical Challenges. *Public Organization Review*, 11(4), 407-423.
- Çeçen, H. (2025). Türk İklim Kanunu'nun Kabulüne Giden Süreçte Türkiye'nin AB Müktesebatına Uyum Sürecinin Etkileri [Yayınlanmamış Bildiri]. *Türk Hukukunda İklim Değişikliği ile Mücadele Alanında Güncel Gelişmeler Sempozyumu Aralık 2025, İstanbul/Türkiye*.
- Dan, S., Lægreid, P., ve Špaček, D. (2024). NPM Reconsidered: Towards The Study Of Enduring Forms of NPM. *Public Management Review*, 26(9), 2531-2541. <https://doi.org/10.1080/14719037.2024.2375561>
- Demirci, U. (2025). İklim Kanunu Ormanlık Sektörü İçin Neler Getiriyor?. S. Majewski, Y. Akhoundnejad, İ. Alkan, T. Elmas (Edt.), 7. *Uluslararası Trakya Bilimsel Araştırmalar Kongresi 28-29 Ağustos 2025 içinde* (ss. 98-116), Edirne/Türkiye.
- Djuric, M., Milosevic, D., Filipovic, J., ve Ristic, S. (2013). Benchmarking As a Quality Management Tool in Public Administration. *Engineering Economics*, 24(4), 364-372.
- Dursun, Ü. (2025). İklim Kanunu ve Sürdürülebilirlik Bağlamında Moda Tasarımında Yeni Eğilimler. M. Talas (Ed.), *ASES II. International Balkan Scientific Research Congress Book 29-31 October 2025 içinde* (ss. 111-121), Gostivar/Macedonia.
- Göçoğlu, V. ve Gündüz, O. (2020). Kamu Yönetimi Reformlarını Yeni Kamu İşletmeciliği Bağlamında Okumak. *Ekonomi İşletme Siyaset Ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 6(1), 1-16. <https://izlik.org/JA66GW32UX>
- Güler, E. (2026). İklim Değişikliği Kanunları ve Türkiye’de İklim Değişikliği Kanunu’na Göre Yerel Yönetimler. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(1), 225-248. <https://doi.org/10.18074/ckuiibfd.1722565>
- Gürçam, S. (2025). İklim Kriziyle Mücadele mi, Sermaye İçin Piyasa Mekanizmaları mı? Türkiye’nin İklim Değişikliği Kanunu Teklifi Üzerine Bir İnceleme. *Çevre İklim ve Sürdürülebilirlik*, 26(1), 37-52.
- Haque, S. H. (2007). Revisiting the New Public Management. *Public Administration Review* 67, no. 1: 179–82. doi: 10.1111/j.1540-6210.2006.00705_5.x
- Hood, C. 1991. “A Public Management for All Seasons?” *Public Administration* 69(1): 3–19. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9299.1991.tb00779.x>

- Hood, C., and B. G. Peters. (2004). "The Middle Aging of New Public Management: Into the Age of Paradox?" *Journal of Public Administration Research and Theory* 14(3): 267–282. <https://doi.org/10.1093/jopart/muh019>.
- Hsieh H.F. ve Shannon SE. (2005). Three Approaches to Qualitative Content Analysis. *Qual Health Res.* 2005 Nov; 15(9), 1277-88. doi: 10.1177/1049732305276687.
- Hughes, O. E. (2003). *Public Management and Administration: An Introduction*. (Third Edition), Palgrave Macmillan.
- Hyndman, N., ve Lapsley, I. (2016). New Public Management: The Story Continues. *Financial Accountability ve Management*, 32(4), 385-408. <https://doi.org/10.1111/faam.12100>.
- İklim Değişikliği Başkanlığı, <https://iklim.gov.tr/karbon-piyasasi-danisma-kurulu-ilk-toplantisini-gerceklestirdi-haber-4568>, Erişim: 28.03.2026.
- İklim Kanunu, No: 7552, RG: 09.07.2025/32951, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/07/20250709-1.htm>, Erişim: 15.02.2026
- Jurkonis, L., Merkliopas, Š., ve Gabulas, D. (2023). SOE Corporate Governance Reform in Lithuania-Explained ve Empirically Tested. *Ekonomika*, 102(1), 122-139.
- Karasu, M. (2025). The Social Psychology of Climate Policy: A Thematic Analysis of Online Reactions to Türkiye's First Climate Law. *X. International Research Congress on Social and Education Sciences (INSAC-IRSEC 2025)* içinde (ss. 29-30), Çanakkale/Türkiye.
- Karasu, M. (2026). Dijital Kamusal Alanda Türkiye'nin İlk İklim Kanunu'na Tepkiler: Sosyal Psikolojik Bir Analiz. *Psikolojik Araştırma Perspektifleri Dergisi*, 3(1), <https://doi.org/10.5281/zenodo.18669913>
- Karcı, Ş. M. (2008). Yeni Kamu İşletmeciliği Yaklaşımının Temel Değerleri Üzerine Bir İnceleme. *Akdeniz İİBF Dergisi*, 8(16), 40-64.
- Kaur, M., Kelin, J., Madrigal, G., Tennat, T., Phillips, E., Wemaere, L., ve Stola, I., (2023). Steering Responses to Climate Change From the Centre of Government: A Stocktaking. *OECD Working Papers on Public Governance*, No. 65, OECD Publishing, Paris, .

- Kavraz, M. ve Candan, T. (2026). Köprüden Önce Son Çıkış: Küresel İklim Değişikliğiyle Mücadelede Uluslararası Hukukun Rolü Ve Yeni Ulusal İklim Kanunu. *Legal Hukuk Dergisi*, 23(277), 1-40.
- Kılınç, M. (2026). Türkiye’de 7552 Sayılı İklim Kanununun Sivil Toplum Kuruluşları Perspektifinden Söylem Analizi ve Değerlendirmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(1), 326-348. <https://doi.org/10.18074/ckuiibfd.1859873>
- Kim, Y. (2021). Searching for Newness in Management Paradigms: An Analysis of Intellectual History in US Public Administration. *The American Review of Public Administration*, 51(2), 79-106. <https://doi.org/10.1177/0275074020956678>.
- Kuckartz, U. (2019). Qualitative Text Analysis: A Systematic Approach. In G. Kaiser ve N. Presmeg (Ed.), *Compendium for Early Career Researchers in Mathematics Education* (pp. 181-197). Springer.
- Köse, M. (2025). Türkiye’de İklim Krizi’nin Yönetimi: 7552 Sayılı İklim Kanunu. *Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 10(2), 50-79. <https://izlik.org/JA54BK57EW>
- Kocaman, E. (2026). Türkiye’nin İklim Kanunu’nda Sağlık Etkilerinin Değerlendirilmesi: Geleceğe Yönelik Politika Önerileri. *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi*. <https://doi.org/10.55050/sarad.1811632>, Erişim: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/5366079>.
- Leblebici, D. N., Ömürgönülşen, U. ve Aydın, M. D. (2001). Yeni Kamu İşletmeciliği Yaklaşımında Önemli Bir Araç: Toplam Kalite Yönetimi. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19(1), 123-135.
- Milletlerarası Andlaşma, No: 4618, RG: 07.10.2021/31621 <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/10/20211007M1-1.pdf>
- Olgun, H. (2026). İklim Kanununa Muhalefet: TBMM Genel Kurul ve Çevre Komisyonu Görüşmeleri Üzerine Nitel Bir Analiz. *İDEALKENT*, 51, 1-12. <https://doi.org/10.31198/idealkent.1899250>
- Ömürgönülşen, U. (1997). The Emergence Of A New Approach To The Public Sector: The New Public Management. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 52(01). https://doi.org/10.1501/SBFder_0000001998
- Özen, E. (2025). İklim Kanunu ve Whistleblowing (Sivil Elçilik). *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi 21. Yüzyılda Hukukun Dönüşümü Sempozyumu*, Ankara/Türkiye.
-

- Özer, M. A. (2005). Günümüzün yükselen değeri: Yeni kamu yönetimi. *Sayıştay Dergisi*, (59), 3-46.
- Peters, B. G. (2015). Policy Capacity in Public Administration. *Policy and Society*, 34(3-4), 219-228. <https://doi.org/10.1016/j.polsoc.2015.09.005>
- Pollitt, C. (2007). Decentralization: A Central Concept in Contemporary Public Management. in Ewan Ferlie, Laurence E. Lynn, and Christopher Pollitt (Ed.), *The Oxford Handbook of Public Management*, <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199226443.003.0017>
- Pynnönen, A., ve Takala, T. (2014). Apposition, Contradiction, Conflict and Domination: The Competing Discourses of The Finnish Municipal Manager. *International Journal of Public Sector Management*, 27(7), 581-597. <http://dx.doi.org/10.1108/IJPSM-04-2014-0057>
- Sakdiyakorn, M., ve Voravivatana, S. (2015). New Public Management From A Human Resource Perspective: The Case of Thailand. *Thai Journal of Public Administration*, 2, 125 - 150.
- Saran, U. (2004). *Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma*. Ankara: Atlas Yayıncılık.
- Sevinçli, B. G. (2025). Türkiye'nin 7552 Sayılı İklim Kanunu: Kentler ile Yerel Yönetimlerin Rolü ve Sorumlulukları Üzerine Akademik Bir Değerlendirme. *Türkiye Siyaset Bilimi Dergisi*, 8(2), 129-142. <https://doi.org/10.59886/tsbder.1751317>
- Sobacı, Mehmet Zahid (2014). *İdari Reform ve Politika Transferi Yeni Kamu İşletmeciliğinin Yayılışı*. Bursa: Dora Basım Yayın Dağıtım.
- Tokcan Ercan, F. P. (2025). Sürdürülebilirlik Raporlamalarının İklim Kanunu ile İlişkisi [Yayınlanmamış Bildiri]. *Türk Hukukunda İklim Değişikliği ile Mücadele Alanında Güncel Gelişmeler Sempozyumu Aralık 2025*, İstanbul/Türkiye.
- Tolofari, S. (2005). New Public Management And Education. *Policy Futures in Education*, 3(1), 75-89. <https://doi.org/10.2304/pfie.2005.3.1.11>.
- Wiesel, F., ve Modell, S. (2014). From New Public Management to New Public Governance? Hybridization and Implications for Public Sector Consumerism. *Financial Accountability ve Management*, 30(2), 175-205. <https://doi.org/10.1111/faam.12033>

- Yaman, K. (2025). İklim Kanunu: Hayal Mi? Hedef Mi?. G. Gürçay (Ed.), Fareast 5th International Conference On Social Sciences Nov 7 - 9, 2025 içinde (ss. 318-319), Bali/Endonezya
- Yazıcı, R. (2025a). Türkiye'nin İlk İklim Kanunu'nun Tarım Sektörüne Potansiyel Etkileri. A. Kestane, A. Akıncı (Ed.), EMIDWORLD'25 3th International Congress on Economics Public Finance Business ve Social Sciences 13-15 NOVEMBER 2025 içinde, (ss.394-400), Bakü/Azerbaycan.
- Yazıcı, R. (2025b). Türkiye'nin İlk İklim Kanunu'nun Başarı Sağlamasında Kurumsal Yapı ve Yönetişimin Önemi. *Balkan ve Near Eastern Journal of Social Sciences* 11, 88-93.

Extended Abstract

Governments are influenced by the dominant administrative paradigms of the era when formulating and implementing public policies. Plans, strategies, and legal regulations are documents that indicate which issues are prioritized in public policies, how specific problems are to be resolved, and/or the extent to which international commitments are being met. Turkey's policies on climate change, which have gained increased visibility in recent years, have not only introduced new practices in the functioning and structure of public administration but have also brought about new institutional frameworks and processes in the regulatory dimension of state-market relations.

The Climate Law No. 7552 has entered into force as the foundational legislation that broadly outlines the management, planning, monitoring, and regulation of Turkey's climate change policies, shaping the institutional framework and regulating the responsibilities and obligations of market actors toward the state regarding climate change.

In Turkey, regulations that gained momentum in the early 2000s in line with the YKİ paradigm have established YKİ practices as a source of legal legitimacy, thereby rendering them operational within the functioning of public administration and in the context of state-market relations. Consequently, it has been assumed that the influence of this paradigm—which affects numerous policy areas, their design, and their processes—can also be observed within the legal framework.

In line with these explanations, this study aims to examine the principles and values of the YKİ paradigm as reflected in the law and to analyze the extent to which the law aligns with the fundamental ideas of this paradigm. Thereby, the study seeks to identify “which” aspects of the law's underlying meanings have been influenced by the YKİ paradigm. In doing so, the principles and values of the YKİ were identified based on the seven doctrines discussed by Hood (1991) in his article “The Middle Aging of New Public Management: Into the Age of Paradox?” and linked to the meanings derived from detailed readings of the law's provisions. Through this, the author has adopted an interpretive approach.

The relationship between the law and legal doctrines was analyzed by classifying it into the following levels: very low, low, medium, high, and very high. Although the law appears to be consistent with the New Public Management approach due to its frequent emphasis on tools such as market-based and contractual approaches, the findings reveal that it is highly consistent with only two of these doctrines. Consequently, it was concluded that the law demonstrates a high level of alignment with doctrines focused on clear performance standards, criteria and the control of outputs; a moderate level of alignment with doctrines regarding professional management and the application of private-sector management practices; and a low

level of alignment with doctrines concerning the separation of public sector units, discipline and economy in resource use, and the transition to competition.

YAZAR BEYANI

Araştırma ve Yayın Etięi Beyanı

Bu alışma bilimsel araştırma ve yayın etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Etik Kurul Onayı

Bu araştırma Etik Kurul Onayı gerektirmemektedir.

Yazar Katkıları

Fatih TOLGA: %100

ıkar atışması

Yazarlar açısından ya da üçüncü taraflar açısından çalışmadan kaynaklı çıkar atışması bulunmamaktadır.